

ส่วนที่ 3

อาวัล

มาตรา 938 - มาตรา 940

มาตรา 938 “ตัวแลกเงินจะมีผู้ค้าประกันรับประกันการชำระเงินทั้งจำนวนหรือแต่บางส่วนก็ได้ ซึ่งท่านเรียกว่า “อาวัล”

อันอาวัลนั้นบุคคลภายนอกคนใดคนหนึ่งจะเป็นผู้รับหรือแม่คู่สัญญาแห่งตัวเงินนั้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้รับก็ได้”

มาตรา 939 “อันการรับอาวัลยอมทำให้กันด้วยเขียนลงในตัวเงินนั้นเอง หรือที่ใบประจำต่อ

ในการนี้พึงใช้ถ้อยคำสำนวนว่า “ใช้ได้เป็นอาวัล” หรือสำนวนอื่นใดทำนองเดียวกันนั้น และลงลายมือชื่อผู้รับอาวัล

อนึ่งเพียงแต่ลงลายมือชื่อของผู้รับอาวัลในด้านหน้าแห่งตัวเงินท่านก็จัดว่าเป็นตัวรับอาวัลแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่เขียนลายมือชื่อของผู้จ่ายหรือผู้สั่งจ่าย

ในตำรับอาวัลต้องระบุว่ารับประกันผู้ใด หากมิได้ระบุ ท่านให้ถือว่ารับประกันผู้สั่งจ่าย”

มาตรา 940 “ผู้รับอาวัลยอมต้องผูกพันเป็นอย่างเดียวกันกับบุคคลซึ่งตนประกัน

แม้ถึงว่าความรับผิดชอบเงินอันผู้รับอาวัลได้ประกันอยู่นั้นจะตกเป็นใช้ไม่ได้ด้วยเหตุใด ๆ นอกจากเพราะทำผิดแบบระเบียบ ท่านว่า ข้อที่สัญญารับอาวัลนั้นก็ยังคงสมบูรณ์

เมื่อผู้รับอาวัลได้ใช้เงินไปตามตัวแลกเงินแล้ว ย่อมได้สิทธิในอันจะไล่เบี้ย เอาแก่บุคคลซึ่งตนได้ประกันไว้ กับทั้งบุคคลทั้งหลายผู้รับผิดชอบแทนตัวผู้นั้น”

อธิบายหลักกฎหมาย

กฎหมายตัวเงินได้บัญญัติเรื่องอาวัลได้เพียง 3 มาตราเท่านั้น ซึ่งสามารถแยกเนื้อเรื่องออกได้ 3 เรื่องด้วยกันคือ

1. ลักษณะสำคัญของอ่าววัลโดยทั่วไป
2. วิธีรับอ่าววัล
3. ความรับผิดชอบของผู้รับอ่าววัล และผู้รับอ่าววัลมีสิทธิอย่างไร

1. ลักษณะสำคัญของอ่าววัลโดยทั่วไป

คำว่า อ่าววัล เป็นภาษาฝรั่งเศส แปลว่า “ทำให้มีค่า”

การที่จะทำให้ตัวเงินมีค่า หรือมีคุณค่ายิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือต่อบุคคลภายนอกที่จะรับโอนตัวไปนี้ไป ก็ทำได้โดยการหาบุคคลที่มีฐานะการเงินดีให้เข้ามารับผิดชอบเป็นลูกหนี้ในตัวเพิ่มขึ้นมาอีกต่างหากจากผู้ที่ต้องรับผิดชอบในตัวไปนั้นอยู่แล้ว ซึ่งตามกฎหมายเรียกว่า หาลูกหนี้เพิ่มขึ้นมาเพื่อมาค้ำประกันตัวให้มีความเชื่อถือยิ่งขึ้น

การรับอ่าววัลแตกต่างกับการค้ำประกันทั่วไป

ปกติในเรื่องนี้ตามกฎหมายทั่วไปนั้นเวลาไปกู้เงินใครมา ถ้าเจ้าของเงินไม่ค่อยเชื่อถือหลักฐานของคนที่มากู้เงิน เจ้าของเงินก็อาจจะเกี่ยงให้ผู้กู้ไปหาคนที่มีความดีและหลักฐานดี มาช่วยค้ำประกันผู้กู้เงินอีกทีหนึ่งก็ย่อมทำได้ โดยมีการทำสัญญาค้ำประกันลงลายมือชื่อของทุกคนเป็นหลักฐาน ในกรณีเช่นนี้ผู้กู้เป็นลูกหนี้ชั้นต้น ส่วนผู้ค้ำประกันเป็นลูกหนี้ชั้นรองหรือชั้น 2 หมายความว่าเมื่อหนี้ถึงกำหนดแล้วลูกหนี้ไม่ใช้หนี้ เจ้าหนี้ต้องฟ้องลูกหนี้ก่อนจะมาฟ้องผู้ค้ำประกันทีเดียวไม่ได้ เพราะความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันนั้นจะเกิดขึ้นต่อเมื่อลูกหนี้ชั้นต้นไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามสัญญา ดังนั้นเจ้าหนี้ต้องฟ้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้เสียก่อน เมื่อใดที่ลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้ เจ้าหนี้ถึงจะมาฟ้องผู้ค้ำประกันได้ แต่เมื่อผู้ค้ำประกันถูกฟ้อง ถ้าปรากฏว่าลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินอะไรเลยที่จะพอชำระหนี้ ผู้ค้ำประกันต้องชำระหนี้นั้นให้แก่เจ้าหนี้ไปแทนตัวลูกหนี้ หลังจากนั้นผู้ค้ำประกันจึงจะมาไล่เบี้ยเอาเงินคืนจากลูกหนี้ได้ต่อไป แต่ในทางตรงกันข้าม การอ่าววัลในกฎหมายตัวเงินหรือการเข้ามาค้ำประกันในตัวเงินนั้น ผู้ที่เข้ามารับอ่าววัล ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบในตัว กฎหมายถือว่าผู้นั้นเป็นลูกหนี้ชั้นต้นเลยทีเดียว เสมอกับผู้ที่ดินเข้าไปค้ำประกัน ซึ่งหมายความว่า ผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายของตัวเงินสามารถฟ้องผู้รับอ่าววัล หรือผู้ถูกรับอ่าววัลคนใดคน

หนึ่งก่อนก็ได้สุดแล้วแต่จะเลือกฟ้อง

ฉะนั้นสรุปได้ว่า การอาวัล หมายความว่า การที่มีบุคคลเข้ามา
ค้าประกัน ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบในตัวอยู่แล้ว เพื่อให้ตัวนั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้น
โดยในขณะนั้นตัวก็ยังหมุนเวียนในท้องตลาด ยังมีได้เกิดการขาดความเชื่อ
ถือแต่ประการใด และต้องก่อนมีการใช้เงินตามตัว

บุคคลที่จะเป็นผู้รับอาวัล

กฎหมายมิได้จำกัดว่าจะต้องเป็นคนนั้นคนนี้ ฉะนั้นบุคคลใดก็ได้ที่
อยากจะเสนอตัวเข้ามารับประกัน ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบในตัวนั้นอยู่แล้วก็ได้
ทั้งสิ้น และอาจจะเป็นผู้สัญญาของตัวที่ต้องรับผิดชอบในตัวอยู่แล้ว ก็อาจ
เสนอตัวเข้ามารับประกันอาวัลคนอื่น ๆ อีกรักทำได้ เพราะกฎหมายมิได้ห้ามไว้
แต่ประการใด แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติทั่วไปแล้ว ส่วนมากผู้ที่ได้รับ
โอนตัวต่อไปย่อมเสี่ยงให้ผู้โอนหาคนใหม่มารับอาวัลผู้โอนแทนที่จะยอมรับ
เอาคนที่ต้องรับผิดชอบในตัวอยู่แล้ว เข้ามารับประกันซ้ำเข้าไปอีก ซึ่งไม่
มีผลออกเงยแต่ประการใด เพราะคนนั้นก็ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว หากคนใหม่
ให้มาช่วยกันเป็นลูกหนี้ในตัวเพิ่มหลาย ๆ คน จะไม่ดีกว่าหรือ

ฉะนั้นบุคคลใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็นคู่สัญญาในตัวเงินอยู่แล้ว หรือยังไม่
เคยเลยก็อาจจะมาเป็นผู้รับอาวัลตัวเงินใบนั้นได้

เมื่อเข้ามารับประกันอาวัลแล้ว กฎหมายก็ให้สิทธิบุคคลผู้นั้น เขียนถ้อยคำ
ไว้ด้วยว่าอยากจะได้รับอาวัลจำนวนเงินทั้งหมดในตัว หรือต้องการรับประกันอาวัล
บางส่วนก็ได้ แต่ถ้าไม่เขียนถ้อยคำว่าจะรับผิดชอบแค่ไหนแล้ว เพียงแต่เขียนว่า
“ขอรับประกันคนนั้นคนนี้” กฎหมายถือว่าต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนเงินใน
ตัวใบนั้นเลย

2. วิธีเข้ามารับประกันอาวัล

การที่จะเข้ามารับประกันอาวัล บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบในตัวอยู่แล้วนั้น
ต้องทำตามแบบที่กฎหมายตัวเงินได้วางไว้ กล่าวคือ

1. การเข้ามารับประกันอาวัลจะต้องเขียนถ้อยคำว่า “เข้ามารับประกันอาวัล”
ลงบนตัวเงินใบนั้น จะไปเขียนบนเศษกระดาษนอกตัวเงินใบนั้นไม่ได้ ซึ่งไม่
ถือเป็นการเข้ารับประกันอาวัลเลย (เว้นแต่ใบประจำต่อซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของ

ตัวเงินเหมือนกัน)

2. ถ้าต้องการเข้ามารับอ่าวัลบุคคลใดที่จะต้องรับผิดชอบในตัวจะต้องเขียนบอกลงไปด้วยว่ารับอ่าวัลคนนั้นคนไหน ถ้าไม่เขียนจะจ้งชื่อไว้เขียนแต่เพียงถ้อยคำว่าขอรับอ่าวัลเช่นนี้ กฎหมายถือว่าผู้เข้ามารับอ่าวัลคนนั้นต้องรับประกันหรือรับอ่าวัลผู้ส่งจ่าย

3. การลงลายมือชื่อและถ้อยคำว่ารับอ่าวัลใครนั้น อาจจะเขียนด้านหน้าตัวเงินและด้านหลังตัวเงินก็ได้ แต่จำไว้ถ้าจะเขียนลงด้านหลังตัวเงินจะต้องเขียนถ้อยคำว่าขอรับอ่าวัลไว้ด้วยพร้อมกับเซ็นชื่อกำกับ ถ้าไม่เขียนถ้อยคำไว้เพียงแต่ลงลายมือชื่ออย่างเดียวเช่นนี้ กฎหมายไม่ถือว่าเป็นการเข้ารับอ่าวัล แต่อาจถือเป็นการลงลายมือชื่อสลักหลังตัวไปเลยก็ได้ ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเกี่ยวข้องเป็นเช่นนั้น

แต่ตรงกันข้ามกัน ถ้าผู้รับอ่าวัลต้องการเขียนรับอ่าวัลด้านหน้าตัวก็ได้ จะเขียนเต็มยศเลยคือ เขียนถ้อยคำว่าขอรับอ่าวัล และรับอ่าวัลใคร พร้อมกับเซ็นชื่อกำกับ หรือเพียงแต่เซ็นชื่อของผู้รับอ่าวัลลงบนด้านหน้าตัวอย่างเดียว โดยไม่มีการเขียนถ้อยคำที่เกี่ยวกับการรับอ่าวัลและรับอ่าวัลใคร กฎหมายก็ถือว่านั่นแหละเป็นการรับอ่าวัลแล้ว และถ้าไม่เขียนว่ารับอ่าวัลใครก็ถือว่ารับอ่าวัลผู้ส่งจ่ายเลย

ข้อสังเกต ในด้านหน้าตัวนี้ ผู้ที่ลงลายมือชื่ออยู่แล้วคือ ผู้ส่งจ่ายและผู้จ่ายถ้าได้รับรองตัว เพราะการรับรองตัวกฎหมายให้ลงด้านหน้าตัวด้วย ฉะนั้นเพื่อตัดปัญหายุ่งยากว่าผู้ส่งจ่าย และผู้จ่ายได้ลงลายมือชื่อในด้านหน้าตัวในฐานะอะไร ถ้าผู้ส่งจ่ายและผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้ว อาจจะเข้ามารับอ่าวัลบุคคลในตัวอีกก็ได้เช่นกัน แต่ถ้าไปเขียนลงด้านหน้าตัว ผู้ส่งจ่ายกับผู้จ่ายที่รับรองตัวนี้จะต้องเขียนลงไปด้วยว่า ข้าพเจ้าลงลายมือชื่อในฐานะผู้รับอ่าวัล เพื่อจะให้ดูแตกต่างกัน ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดว่าให้เขียนถ้อยคำว่ารับอ่าวัลลงไปด้วย เช่นนี้เลยดูไม่รู้เลยว่าผู้ส่งจ่ายหรือผู้จ่ายลงลายมือชื่อด้านหน้าตัวในฐานะอะไรกันแน่ เพื่อแยกให้ออกจึงได้กำหนดให้เขียนถ้อยคำรับอ่าวัลไว้ด้วย

3. ความรับผิดชอบของผู้รับอาวัลและผู้รับอาวัลมีสิทธิอย่างไร

ได้กล่าวมาแล้วว่าการอาวัลจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเข้าไปรับอาวัลบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในตัวอยู่แล้ว ฉะนั้นถ้าเขาไปรับอาวัลบุคคลที่ไม่ต้องรับผิดชอบในตัวเลยเช่นนี้ การอาวัลก็ไม่เกิดขึ้นอย่างใด

เมื่อตัวเงินถึงกำหนด ถ้าผู้จ่ายไม่ยอมจ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงตามกฎหมาย หลังจากผู้ทรงได้ทำคำตัดค้ำแล้ว ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะไล่เบี้ยผู้ที่ลงลายมือชื่อทุกคนในตัวเงินให้รับผิดชอบต่อผู้ทรงได้ โดยถือว่าทุกคนมีหน้าที่แบบลูกหนี้ร่วมต่อผู้ทรง ผู้รับอาวัลก็เป็นคนหนึ่งที่จะถูกไล่เบี้ยได้ทันที ถึงแม้ว่าในบางกรณีผู้ที่ถูกรับอาวัลนั้นจะหลุดพ้นความรับผิดชอบต่อผู้ทรงไปด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม อย่างเช่นผู้นั้นหลุดในฐานะที่เป็นผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถ หรือหลุดพ้นเพราะผู้ทรงได้ไปผ่อนเวลากการจ่ายเงินให้แก่ผู้จ่ายก็ตาม ผู้รับอาวัลก็ยังต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงอยู่วันยังค่ำ นอกเสียจากในตัวเงินใบนั้นเกิดการทำให้ผิดแบบระเบียบของกฎหมายตัวเงินขึ้นมาเช่นนี้ ผู้รับอาวัลถึงจะหลุดไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรง ซึ่งการทำผิดแบบระเบียบนี้หมายความว่าถึงการทำผิดแบบนิติกรรมของกฎหมายตัวเงินนั่นเอง ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 6 ประการคือ

1. แบบฟอร์มของตัวแลกเงินตามมาตรา 909

ซึ่งมาตรา 909 นี้ได้กำหนดรายการของตัวแลกเงินว่าต้องมีรายการอะไรบ้าง แล้วตัวแลกเงินนั้นขาดรายการสำคัญไป ก็ไม่ถือว่าเป็นตัวแลกเงิน

2. แบบของการสลักหลังตามมาตรา 919

ซึ่งกำหนดไว้ว่าการสลักหลังโอนตัวจะต้องทำด้านหลังตัวเงินโดยจะสลักหลังแบบสลักหลังลอยหรือสลักหลังเฉพาะก็ได้

3. แบบของการรับรอง ตามมาตรา 931

ซึ่งกำหนดไว้ว่า การรับรองตัวแลกเงินโดยผู้จ่ายนั้นต้องทำการลงบนด้านหน้าตัวเงิน จะไปทำด้านหลังตัวไม่ได้

4. แบบของการรับอาวัล ตามมาตรา 939

ซึ่งกำหนดไว้ว่าต้องทำลงบนตัวเงินไม่ว่าด้านหน้าด้านหลังก็ได้ แต่ถ้าด้านหลังต้องเขียนถ้อยคำว่ารับอาวัลไว้ด้วย และจะไปทำบนเศษ

กระดาษอื่น ๆ ไม่ได้เลย

5. แบบของการสอดเข้าแก้หน้า ตามมาตรา 952

ซึ่งกำหนดไว้ว่าให้ทำลงบนตัวแลกเงินนั้นจะทำที่อื่นไม่ได้

6. แบบของการคัดค้าน ตามมาตรา 961

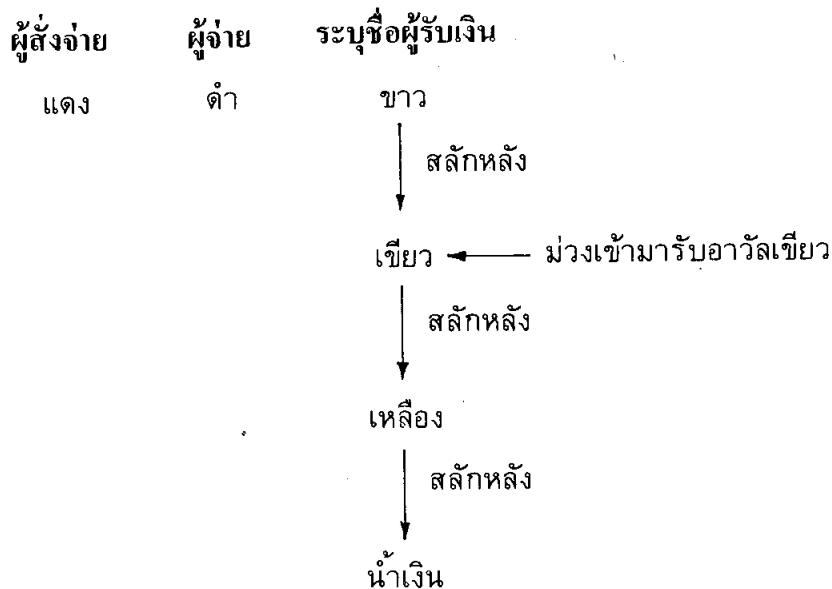
ซึ่งกำหนดไว้ว่า ให้ทำโดยนายอำเภอ หรือผู้ทำการแทนนายอำเภอ หรือทนายความผู้ได้รับอนุญาตเป็นผู้ทำ จะให้คนอื่นทำไม่ได้

ทั้ง 6 แบบนิติกรรมตัวเงินนี้ ถ้าเกิดขึ้นในตัวแลกเงินที่มีผู้รับอาวัล ผู้รับอาวัลนั้นก็หลุดพ้นไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงแต่ประการใด

แต่ถ้าไม่เข้าหลักเกณฑ์ทั้ง 6 ประการที่ถือเป็นเรื่องแบบระเบียบนี้ ผู้รับอาวัลต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงเสมอ ถึงแม้ว่าผู้ที่ตนเข้าไปรับอาวัลนั้นจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อผู้ทรงก็ตาม ก็เกิดปัญหาขึ้นมาว่าในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้รับอาวัลได้จ่ายเงินไปให้แก่ผู้ทรงแล้ว ผู้รับอาวัลจะไล่เบี้ยผู้ที่ตนรับประกันและคนอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้รับอาวัลคนนั้นได้ หรือไม่ ปัญหาเมื่อพิจารณากฎหมายให้ละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่า ถึงแม้บุคคลที่ผู้รับอาวัลเข้าไปรับประกันนั้นจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อผู้ทรงก็ตาม กฎหมายก็ยังถือว่าสัญญาผู้รับอาวัลนั้นสมบูรณ์อยู่เสมอ เมื่อสัญญาผู้รับอาวัลสมบูรณ์อยู่ ผู้รับอาวัลก็ต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรง และเมื่อผู้รับอาวัลจ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไปแล้ว ผู้รับอาวัลก็ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาเงินคืนได้จากผู้ที่ตนได้เข้าไปรับอาวัล และจากบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่ผู้รับอาวัลคนนั้นอีกด้วย ไม่เสียสิทธิแต่ประการใด ผู้ที่ถูกรับอาวัล หรือคนอื่น ๆ จะยกข้อหลุดพ้นต่อผู้ทรงมาต่อสู้กับผู้รับอาวัลไม่ได้ เพราะเป็นคนละประเด็นกันจะมาอ้างไม่ได้ (เพราะเป็นข้อต่อสู้กับผู้ทรงไม่ใช่ต่อสู้กับผู้รับอาวัล) และขอให้ข้อสังเกตไว้ด้วยว่าเมื่อผู้รับอาวัลได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไปแล้วไม่ว่าจะจ่ายก่อนตัวถึงกำหนด หรือตัวถึงกำหนดแล้วก็ตาม ผู้รับอาวัลคนนั้นจะทำการโอนตัวต่อไปไม่ได้อีกแล้ว นอกจากจะฟ้องไล่เบี้ยตามมาตรา 940 วรรค 3 เท่านั้น

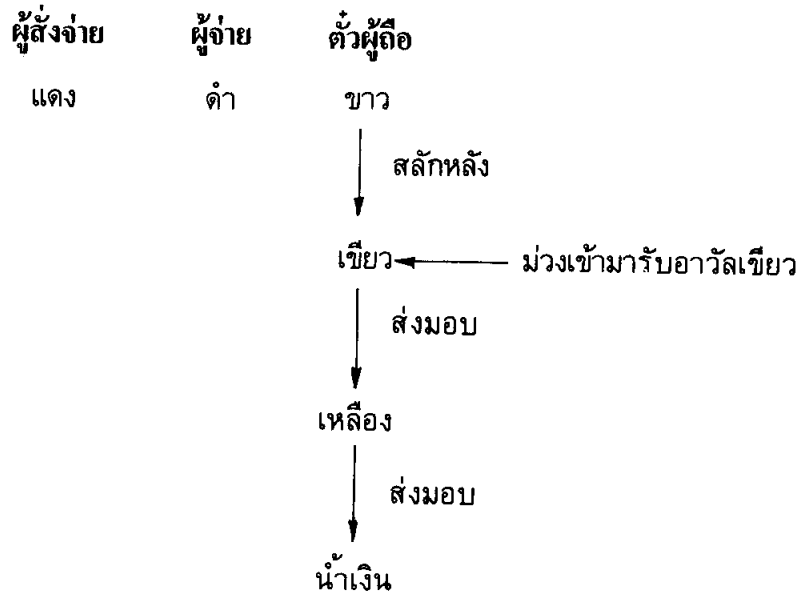
และมีปัญหาว่า ผู้ที่เข้ามารับอาวัลในตัวแล้ว ต่อมาจะมาเป็นผู้ทรงตัว
อีกได้หรือไม่ ปัญหานี้ตอบได้เลยว่า เป็นได้ไม่เห็นผิดกฎหมายตัวเงินแต่
อย่างไร ส่วนการไล่เบี่ยนั้นก็ว่าไปตามขั้นตอน ของสิทธิของแต่ละคน
และคนละหน้าที่

ตัวอย่าง 1

ตามตัวอย่างนี้เป็นตัวแลกเงินระบุชื่อที่ได้มีการโอนโดยถูกต้องตั้งแต่
ขาว จนถึง น้ำเงิน แล้วมีม่วงเข้ามารับอาวัลเขียว ดังนี้ถือว่าม่วงเป็นผู้รับ
อาวัล ส่วนเขียวนั้นเป็นผู้ถูกรับอาวัล หรือเรียกสั้น ๆ ทั้ง 2 คนว่า ม่วงเป็นผู้
อาวัล ส่วนเขียวเป็นผู้ถูกอาวัล ตามตัวอย่างนี้ ถือว่าม่วงเป็นบุคคลภายนอกที่
เข้ามาอาวัล บุคคลที่ต้องรับผิดชอบในตัวอยู่แล้วคือเขียว นอกจากนั้นกฎหมาย
ยังให้บุคคลที่ต้องรับผิดชอบในตัวอยู่แล้ว (หมายถึงบุคคลที่ลงลายมือชื่อใน
ตัว) เช่น แแดงผู้ส่งจ่าย ดำ (จะรับรองตัวแล้วหรือไม่ก็ได้) ผู้จ่าย หรือ
ขาว ซึ่งเป็นผู้รับเงินคนแรกจะเข้ามารับอาวัลเขียวก็ได้

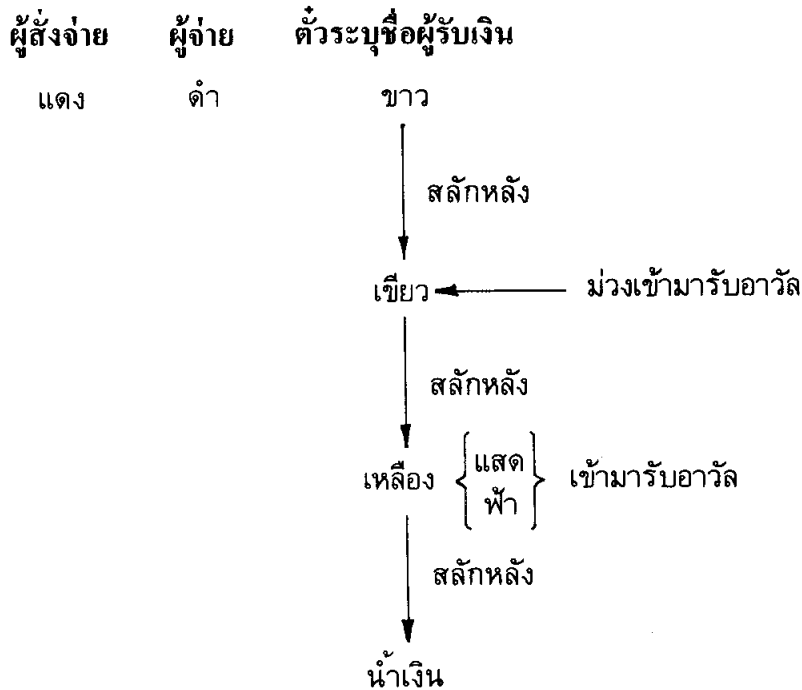
ตัวอย่าง 2

ตามตัวอย่างนี้ เป็นตัวแลกเงินแบบตัวผู้ถือที่มีขาวเป็นผู้รับเงินคนแรก ขาวได้ทำการโอนต่อให้เขียวโดยสลักหลัง เขียวจัดการโอนต่อให้เหลืองโดยส่งมอบ ช่วงนี้มีม่วงเข้ามารับอวัลเขียว จากนั้นเหลืองส่งมอบตัวให้น้ำเงิน ซึ่งเป็นผู้ทรงคนสุดท้ายไป ตามตัวอย่างนี้ เนื่องจากเป็นตัวผู้ถือ การโอนเพียงแต่ส่งมอบก็ถือว่าใช้ได้ตามกฎหมายแล้ว แต่ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบในตัวนั้นในฐานะผู้โอนแต่อย่างใด เพราะผู้โอนมิได้ลงลายมือชื่อในตัวที่จะต้องรับผิดชอบตามมาตรา 900 ฉะนั้นการที่ม่วงเข้ามารับอวัลเขียว ซึ่งมีต้องรับผิดชอบอะไรอยู่ในตัวเลย อย่างนี้กฎหมายถือว่า การรับอวัลหากเกิดขึ้นไม่ ดังนั้นตามตัวอย่างนี้น้ำเงินผู้ทรงตามกฎหมายก็จะฟ้องไล่เบี้ยได้เฉพาะขาว เพราะขาวได้ลงลายมือชื่อสลักหลังโอนตัวให้เขียว แต่เนื่องจากตัวใบนี้เป็นตัวผู้ถือ ฉะนั้นถึงแม้ขาวจะลงลายมือชื่อสลักหลังโอนตัวก็ตาม ขาวก็ไม่ได้รับผิดชอบในฐานะผู้สลักหลังตัวตามมาตรา 914 แต่ขาวกลับต้องไปรับผิดชอบในฐานะผู้รับอวัลผู้ส่งจ่ายคือแดง ตามที่มาตรา 921 บัญญัติไว้ เพราะขาวสลักหลังตัวผู้ถือนั่นเอง

นอกจากนำเงินจะฟ้องขาวได้แล้ว นำเงินก็ฟ้องแดงได้ในฐานะลง
ลายมือชื่อเป็นผู้ส่งจ่าย ส่วนดำนั้นเป็นผู้จ่าย นำเงินจะฟ้องได้ต่อเมื่อดำลง
ลายมือชื่อรับรองตัวใบนี้แล้ว ถ้าดำยังไม่รับรองตัว นำเงินจะฟ้องดำไม่ได้

ตัวอย่างที่ 3

ตามตัวอย่างนี้ เป็นตัวแลกเงินระบุชื่อผู้รับเงินคือ ขาว ขาวได้ทำ
การโอนโดยสลักหลังตัวให้เขียว เขียวโอนให้เหลือง และเหลืองโอนให้
น้ำเงิน โดยการสลักหลังทั้งสิ้น น้ำเงินเป็นผู้ทรงตามกฎหมาย ปราบกฏข้อ
เท็จจริงว่าในตั๋วใบนี้มีม่วงเข้ามารับอาวัล และมีแสดกับฟ้า เข้ามารับอาวัล
เหลือง การรับอาวัลตามตัวอย่างนี้เป็นการรับอาวัลที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย
เพราะเข้ามารับอาวัล ผู้ที่ต้องรับผิดชอบในตัวยู่แล้วคือ เขียวและ
เหลืองต้องรับผิดชอบในตัว เนื่องจากลงลายมือสลักหลังโอนตัว ต้องรับผิด
ตามมาตรา 914

ตามตัวอย่างนี้ นำเงินเป็นผู้ทรงตามกฎหมาย เมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนด ผู้จ่ายคือ ดำ ไม่จ่ายเงินให้แก่ นำเงิน นำเงินในฐานะผู้ทรงต้องทำคำคัดค้าน เสียภายใน 3 วัน นับแต่วันที่ตัวแลกเงินถึงกำหนดขึ้นมา การทำคำคัดค้านนี้ นำเงินต้องแจ้งไปยังผู้สลักหลังทั้งปวง และผู้ที่ส่งจ่ายให้ทราบถึงสาเหตุที่ทำคำคัดค้านนั้น หลังจากนั้น นำเงินมีสิทธิไล่เบียด เหลือง เขียว ชาว แดง และผู้รับอวัลทั้งหลายได้ โดยจะฟ้องใครก่อนก็ได้ **สมมุติว่า** นำเงินฟ้องขาวก่อน ถ้าขาวจ่ายเงินให้นำเงินหมดตามตัว ขาวก็จะเป็นผู้ทรงตามกฎหมายต่อไป และมีสิทธิฟ้องไล่เบียด แดงได้คนเดียว ขาวจะมาฟ้องไล่เบียด เขียวหรือเหลืองหาได้ไม่ เพราะบุคคลเหล่านี้ขาวจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

สมมุติว่า นำเงินฟ้องให้เหลืองรับผิดชอบ เหลืองเมื่อจ่ายเงินทั้งหมดให้แก่ นำเงินแล้ว เหลืองก็สวมสิทธิ นำเงิน เป็นผู้ทรงตามกฎหมายแทน นำเงิน มีสิทธิฟ้องไล่เบียด เขียว ม่วงผู้รับอวัลเขียว ชาว และแดงได้

สมมุติว่า นำเงินฟ้องฟ้าซึ่งเป็นผู้รับอวัลเหลืองให้รับผิดชอบ เมื่อฟ้าจ่ายเงินให้นำเงินหมดแล้ว ฟ้าก็มีสิทธิตามมาตรา 940 วรรค 3 ฟ้องไล่เบียด เหลือง เขียว ม่วงผู้รับอวัลเขียว ชาว และแดงได้ แต่ฟ้าจะฟ้องแสดงซึ่งเป็นผู้รับอวัลเหลืองไม่ได้ เพราะมาตรา 940 วรรค 3 บอกว่า ฟ้าฟ้องผู้ถูกรับอวัล คือ เหลือง และผู้ที่จะต้องรับผิดชอบ (แทน) เหลือง ซึ่งหมายความว่าผู้ที่เหลืองมีสิทธิจะฟ้องไล่เบียดได้ต่อไปนั่นเอง สำหรับแสดงเป็นผู้รับอวัลเหลือง และมีสิทธิไล่เบียดเหลืองได้ มิใช่เหลืองฟ้องไล่เบียดแสดง ฉะนั้นจึงเป็นที่เห็นได้ว่า ถ้ามีผู้รับอวัลหลายคน โดยเข้ารับอวัลคนเดียวกัน เช่น แสดง กับฟ้า รับอวัลเหลือง เช่นนี้ ผู้รับอวัลเหล่านั้นจะไล่เบียดกันไม่ได้ **สมมุติว่า** นำเงินได้ฟ้องขาว ขาวจ่ายเงินให้นำเงินไม่ครบตามจำนวนในตัวเงินใบนี้ นำเงินก็มีสิทธิที่จะฟ้องเขียว ม่วง เหลือง แสดง ฟ้า และแดง เรียกเงินให้ครบตามตัวเงินใบนี้ได้

สมมุติว่า นำเงินฟ้องเรียกเงินจากเขียว แต่เขียวไม่ต้องรับผิดชอบเนื่องจากเขียวเป็นผู้เยาว์ หรือเขียวเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือเขียวไม่ต้องรับผิดชอบ เพราะนำไปตกลงผ่อนเวลาจ่ายเงินให้แก่ดำ เช่นนี้ นำเงินก็ยังมีสิทธิฟ้องม่วงผู้รับ

อ่าวลเขียว หรือฟองแดด และฟ้าซึ่งเป็นผู้รับอ่าวลเหลืองได้ และถ้านำเงิน
ฟองฟ้าให้รับผิดชอบ เมื่อฟ้าจ่ายเงินให้น้ำเงินไปแล้ว ฟ้ามีสิทธิฟ้องไล่-
เบีย เหลือง เขียว ม่วง ขาว และแดงได้ ตามมาตรา 940 วรรค 3

ส่วนที่ 4
การใช้เงิน
มาตรา 941 - มาตรา 949

เมื่อใดจึงจะนำตัวแลกเงินไปยื่นเพื่อใช้เงิน

มาตรา 941 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินนั้นย่อมจะพึงใช้เงินในวันถึงกำหนด และถึงกำหนดวันใดผู้ทรงต้องนำตัวเงินไปยื่นเพื่อใช้เงินวันนั้น”

จากมาตรา 941 นี้ จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้วางหลักเรื่องของตัวแลกเงินไว้ว่าเมื่อใดที่ตัวแลกเงินกำหนดให้ขึ้นเงินได้ ก็ให้ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายของตัวแลกเงินนั้น ให้นำตัวแลกเงินไปหาผู้จ่าย เพื่อขอให้จ่ายเงินตามตัวแลกเงินในวันนั้นทันที เหตุผลของกฎหมาย ให้ดำเนินการโดยเร็วพลัน เช่นนี้ก็เพราะกฎหมายได้คำนึงถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องและจะต้องรับผิดชอบต่อดังนั้น ถ้าผู้จ่ายไม่จ่ายเงิน บุคคลเหล่านี้ต้องเตรียมเงินไว้ที่จะจ่ายให้แก่ผู้ทรง การเตรียมเงินเหล่านี้อาจจะไปกู้หนี้ยืมสินใครมาก็ได้ และเงินเหล่านี้ไม่ใช่ได้มาฟรี ๆ อาจจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง การที่จะให้บุคคลเหล่านี้เก็บเงินไว้เป็นเวลานานเพื่อรอจ่ายนั้น มันไม่เป็นธรรมต่อพวกเขา เพราะอัตราดอกเบี้ยนั้นมันวิ่งอยู่เสมอทุกวัน ฉะนั้นเพื่อให้เห็นค่าเห็นแดงไปเลยว่าผู้จ่ายจะจ่ายเงินตามตัวหรือไม่และไม่ต้องเสียเวลารอนาน กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ทรงตัวแลกเงินต้องยื่นตัวให้ผู้จ่าย จ่ายเงินในวันที่ตัวนั้นถึงกำหนดใช้เงินเสีย ถ้าผู้จ่ายจ่ายให้ก็หมดห่วง แต่ถ้าผู้จ่ายไม่จ่ายให้ บุคคลทั้งหลายที่ได้ลงลายมือชื่อในตัว ซึ่งต้องรับผิดชอบตามเนื้อความของตัวแลกเงินนั้นก็จะได้เตรียมตัวจ่ายกันต่อไป

ฉะนั้นจึงเป็นที่เห็นได้ว่า ถ้าตัวแลกเงินยังไม่ถึงกำหนด ผู้ทรงจะนำตัวไปขอขึ้นเงินจากผู้จ่ายไม่ได้ และจะไปบังคับผู้จ่ายให้จ่ายก็ไม่ได้ เพราะกฎหมายมาตรา 942 ห้ามไว้ แต่ถ้าผู้จ่ายได้จ่ายเงินไปให้ผู้ทรงคนนั้นไปก่อนทั้งที่ตัวแลกเงินยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน กฎหมายบอกว่าก็อาจทำได้ แต่ถ้าเกิดมีปัญหามา เช่น ถ้าตัวแลกเงินนั้นได้หลุดไปจากมือผู้จ่ายแล้วไปตกอยู่แก่

ผู้ทรงที่สุจริต ซึ่งอาจเป็นไปได้ และเมื่อตัวแลกเงินนั้น ถึงกำหนดใช้เงิน ผู้ทรงที่สุจริตโดยชอบกฎหมายคนสุดท้ายนี้ก็มีสิทธินำตัวแลกเงินนั้นมาขึ้นเงินจากผู้จ่ายได้ ผู้จ่ายจะมาอ้างว่าไม่จ่ายเพราะจ่ายไปแล้วไม่ได้ เพราะกฎหมายบอกว่า ถ้าผู้จ่ายได้จ่ายเงินไปก่อนที่ตัวแลกเงินนั้นจะถึงกำหนดใช้เงิน ผู้จ่ายจะต้องเสี่ยงเคราะห์เอาเอง ถ้าเกิดมีเคราะห์กรรมเกิดตามมาทีหลัง แต่ถ้าไม่มีอะไรเกิดขึ้น ก็เป็นโชคดีของผู้จ่าย

การนับวันถึงกำหนดแห่งตัวแลกเงิน

มาตรา 943 ได้บัญญัติว่า “อันการถึงกำหนดแห่งตัวแลกเงินซึ่งสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาอันใดอันหนึ่งนับแต่วันได้เห็นนั้น ท่านให้กำหนดนับแต่วันรับรอง หรือวันคัดค้าน

“ถ้าไม่มีวันคัดค้าน และคำรับรองมิได้ลงวันที่ ท่านให้ถือว่าผู้รับรองได้ให้คำรับรองนั้นในวันทำแห่งกำหนดเวลาซึ่งจำกัดไว้ตามกฎหมายหรือตามสัญญาเพื่อการยื่นตัวนั้น”

มาตรา 944 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินซึ่งให้ใช้เงินเมื่อได้เห็นนั้น ท่านว่าย่อมจะพึงใช้เงินในวันเมื่อยื่นตัว ทั้งนี้ต้องยื่นให้ใช้เงินภายในกำหนดเวลา ซึ่งบังคับไว้เพื่อการยื่นให้รับรองตัวเงินชนิดให้ใช้เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งภายหลังได้เห็นนั้น”

ปกติ ถ้าตัวแลกเงินได้กำหนดวันที่ใช้เงินไว้แน่นอน ก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะรู้แน่แท้ว่าวันไหนเป็นวันที่ไปขึ้นเงินกับผู้จ่าย แต่บางฉบับของตัวแลกเงินหาเขียนกำหนดวันขึ้นเงินไว้แน่นอนไม่ กลับเขียนว่า “ให้ใช้เงิน เมื่อสิ้นระยะเวลาอันใดอันหนึ่ง นับแต่วันได้เห็น” เช่น ให้ใช้เงินในวันที่ 10 นับจากวันที่ได้เห็นก็เลยเกิดปัญหาขึ้นมาว่าจะนับเริ่มต้นกันเมื่อใด ปัญหานี้กฎหมายได้หาทางแก้ไว้แล้วในมาตรา 943 โดยกำหนดไว้ว่า วันที่ผู้จ่ายเห็นตัวนั้น ก็คือวันที่ผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองตัวนั้นเอง หรือเมื่อยื่นตัวให้ผู้จ่ายแล้ว ผู้จ่ายไม่รับรอง ผู้ทรงก็มีสิทธิทำคำคัดค้านได้ในวันนั้น การรับรองตัวโดยผู้จ่าย หรือการทำคำคัดค้านโดยผู้ทรงนั้น จะต้องมีการลงวันที่ของวันนั้นไว้ด้วย ฉะนั้นเมื่อมีปัญหาว่าให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะอันใดอันหนึ่งนับแต่วันได้เห็นนั้น ก็ต้องนับตั้งแต่วันที่รับรองตัว

หรือวันที่ทำคำตัดค่านั้นเป็นต้นไป

แต่ถ้าวันรับรองมิได้ลงวันที่ไว้หรือไม่มีวันตัดค่าน กฎหมายก็ให้นับแต่วันสุดท้ายของกำหนดระยะเวลาที่ยื่นคำรับรองนั้น เป็นวันเริ่มต้นนับ ซึ่งถือว่าได้เห็นตั้งแต่บัดนั้น

ส่วนที่มาตรา 944 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินซึ่งให้ใช้เงินเมื่อได้เห็นนั้น ท่านว่ายอมจะพึงใช้เงินในวันเมื่อยื่นตัว ทั้งนี้ต้องยื่นให้ใช้เงินภายในกำหนดเวลา ซึ่งบังคับไว้ เพื่อการยื่นให้รับรองตัวเงินชนิดให้ใช้เงินเวลาใดเวลาหนึ่งภายหลังได้เห็นนั้น หมายความว่ากฎหมายให้นำบัญญัติเรื่องการรับรองตัว อันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็นมาปรับ ซึ่งในเรื่องนี้อยู่ในมาตรา 928 ว่า 6 เดือนนับแต่วันที่ลงในตัวเงิน หรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้สั่งจ่ายจะได้ระบุไว้ซึ่งหมายความว่า ผู้ทรงตัวที่กำหนดให้ใช้เงินเมื่อได้เห็น จะต้องนำตัวไปให้ผู้จ่ายจ่ายเงินเสียภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ลงในตัวเงินหรือภายในระยะเวลาที่ผู้สั่งจ่ายจะกำหนดไว้ ซึ่งอาจจะช้าหรือเร็วกว่า 6 เดือน ดังกล่าวนั้นก็ได้ วันไหนไปยื่นวันนั้นก็คือวันจ่ายเงินตามมาตรา 944 นี้

วิธีปฏิบัติในการเรียกให้ใช้เงิน

มาตรา 945 ได้บัญญัติว่า “การใช้เงินจะเรียกเอาได้ต่อเมื่อเมื่อได้เวนตัวแลกเงินให้ ผู้ใช้เงินจะให้ทรงลงลายมือชื่อรับเงินในตัวเงินนั้นก็ได้”

เมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน ผู้ทรงจะต้องนำตัวเงินนั้นไปยื่นให้ผู้จ่ายเพื่อให้ผู้จ่าย จ่ายเงินให้ตามจำนวนเต็มของตัวนั้น เมื่อผู้จ่ายได้รับตัวมา ถ้าผู้จ่ายยินดีจะจ่ายเงินตามตัว ก็จ่ายเงินไปตามจำนวนราคาในตัวแล้วจะให้ผู้ทรงตัวที่นำยื่นนั้น ลงลายมือชื่อว่ารับเงินไปแล้วในตัวนั้นก็ ได้ เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้รับเงินไปจริง ๆ แต่ถ้าผู้ทรงไม่ได้ลงลายมือชื่อว่ารับเงินไปแล้วบนตัวนั้นก็ไม่มีผลอะไร ผู้จ่ายเมื่อจ่ายเงินให้ผู้ทรงไปแล้ว ก็สวมสิทธิของผู้ทรงเป็นเจ้าของตัวนั้นต่อไป

ตัวแลกเงินเมื่อมีการใช้เงินตามตัว เมื่อตัวถึงกำหนดนั้นก็ถือว่าตัวแลกเงินนั้นสิ้นสุด มูลหนี้เดิมระหว่างผู้จ่ายกับผู้สั่งจ่ายที่มีอยู่นั้นก็ถือว่าได้ รับชำระเรียบร้อยแล้วเช่นกัน

การใช้เงินบางส่วนจะทำได้หรือไม่

มาตรา 946 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินนั้นถ้าเขาจะใช้เงินให้แต่เพียงบางส่วน ท่านว่าผู้ทรงจะบอกปิดเสียไม่ยอมรับเอาก็ได้

ถ้า และรับเอาเงินที่เขาใช้แต่เพียงบางส่วน “ผู้ทรงต้องบันทึกข้อความนั้นลงในตัวเงิน และส่งมอบใบรับให้แก่ผู้ใช้เงิน”

ตามหลักกฎหมายตัวเงิน เมื่อผู้ทรงนำตัวมาขึ้นเงินจากผู้จ่าย ผู้ทรงยอมมีสิทธิได้รับชำระเงินเต็มตามที่ตามจำนวนที่บ่งไว้ในตัวเงินนั้น ถ้าผู้จ่ายจะขอจ่ายเพียงบางส่วน ผู้ทรงมีสิทธิปฏิเสธได้ และถือว่าตัวนั้นขาดความเชื่อถือ เพราะไม่มีการจ่ายเงินได้

แต่ถ้าผู้ทรงยอมรับเอาการชำระบางส่วนจากผู้จ่าย ผู้ทรงต้องบันทึกลงไปในตัวเงินนั้นว่าได้รับจากผู้จ่ายเท่าไร และนอกจากนั้นยังต้องทำใบรับเงินว่าได้รับเท่าไร ลงลายมือชื่อของผู้ทรงแล้วมอบให้ผู้จ่ายไว้เป็นหลักฐานต่อไป แต่ไม่ต้องมอบตัวแลกเงินใบนั้นให้ผู้จ่าย เพราะผู้ทรงยังมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จนครบเต็มตามจำนวนที่บ่งไว้ในตัวแลกเงินนั้นจากผู้สั่งจ่าย และบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นคู่สัญญาของตัวเงินนั้น แต่การที่จะไปใช้สิทธิไล่เบียดเอาจำนวนที่เหลือจากบุคคลเหล่านั้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ทรงได้แจ้งไปยังผู้สั่งจ่าย และผู้ที่เป็นคู่สัญญาที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นให้ทราบถึงการที่ผู้ทรงได้ยินยอมรับเอาการชำระเงินบางส่วนจากผู้จ่ายแล้ว ส่วนการตอบรับว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยจากผู้สั่งจ่ายและคู่สัญญาทั้งหลายเหล่านั้น หากจำเป็นต่อผู้ทรงไม่ เมื่อแจ้งไปให้บุคคลเหล่านั้นที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวทราบแล้วก็อันเพียงพอ ที่จะใช้สิทธิไล่เบียดได้ต่อไป

มีปัญหาว่า การที่ผู้จ่ายได้จ่ายบางส่วนแล้วผู้ทรงยอมรับนี้ นอกจากผู้ทรงจะแจ้งคำบอกกล่าวในเรื่องนี้ไปยังผู้สั่งจ่าย และผู้รับผิดชอบในตัวทุกคนแล้ว ผู้ทรงจะต้องทำคำคัดค้านด้วยหรือไม่

ปัญหานี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า เมื่อศึกษามาตรา 960 แล้ว กฎหมายเขียนว่า “การที่ตัวแลกเงินขาดรับรองหรือขาดใช้เงินนั้น ต้องทำให้เป็นหลักฐานตามแบบระเบียบด้วยเอกสารฉบับหนึ่ง เรียกว่าคำคัดค้าน” การที่ผู้จ่ายได้จ่ายเงินเพียงบางส่วนไม่ครบเต็มตามจำนวนนั้น จะเรียกว่าขาดใช้เงินได้

หรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่าการไม่จ่ายเงินให้ครบทั้งหมด หรือจ่ายเพียงบางส่วน มันก็ทำให้มองเห็นว่าเงินนั้นขาดจำนวนไม่ครบตามที่ตกลงไว้ น่าเรียกว่าเป็นขาดใช้เงินได้ ดังนั้นผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านด้วยถึงจะมีสิทธิไล่เบี้ยผู้ส่งจ่าย และผู้ที่เป็นคู่สัญญาต้องรับผิดชอบตามตัวนั้นได้ทุกคน

ถ้าผู้ทรงไม่นำตัวไปขึ้นเงินจะมีผลอย่างไร

มาตรา 947 ได้บัญญัติว่า “ถ้าตัวแลกเงินมิได้ยื่นเพื่อให้ใช้เงินในวันถึงกำหนดไซ้ ท่านว่าผู้รับรองจะเปลื้องตนให้พ้นจากความรับผิดชอบโดยวางจำนวนเงินที่ค้างชำระตามตัวนั้นไว้ก็ได้”

ตามปกติเมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงินผู้ทรงตัวเงิน จะต้องนำตัวนั้นไปยื่นต่อผู้จ่ายให้จ่ายเงินตามตัวนั้น แต่ในกรณีที่ผู้ทรงล้มวันถึงกำหนดใช้เงินของตัวแลกเงินนั้น มานึกได้ก็ต่อเมื่อเลยกำหนดไปแล้วเช่นนี้ และจะนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่าย หลังจากเลยกำหนดมาแล้วได้หรือไม่

ปัญหานี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า ผู้จ่ายที่จะจ่ายเงินนั้นได้ตกอยู่ในฐานะผู้รับรองแล้วหรือไม่ ถ้าผู้จ่ายไม่เคยได้ลงลายมือชื่อรับรองแต่ประการใดอย่างนี้ เมื่อตัวถึงกำหนด หรือเกินกำหนดมาแล้วก็ตาม ผู้จ่ายจะไม่จ่ายก็ได้ และผู้ทรงจะฟ้องผู้จ่ายก็ได้ เพราะผู้จ่ายมิได้เป็นคู่สัญญาที่จะต้องรับผิดชอบในตัวนั้นแต่อย่างใด เนื่องจากผู้จ่ายยังมีได้ลงลายมือชื่อในตัวใบนั้น

แต่ถ้าผู้จ่ายได้รับรองตัวแล้ว ซึ่งกฎหมายเรื่องรับรองตัวก็บอกแล้วว่า เมื่อผู้จ่ายรับรองตัว ผู้จ่ายจะต้องรับผิดชอบในเนื้อความแห่งตัวเงินนั้นทุกประการในฐานะลูกหนี้ขั้นต้นต่อผู้ทรง ดังนั้นถึงแม้ผู้ทรงจะได้นำยื่นตัวให้ใช้เงินเมื่อเลยกำหนดใช้เงินมาแล้วก็ตาม ผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้วนั้นก็หาหลุดพ้นจากความรับผิดชอบไม่ ยังคงต้องรับผิดชอบเต็มที่ในตัวแลกเงินใบนี้ แต่ผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้วนี้อาจจะไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงก็ได้ ถ้าตอนที่รับรองตัวนั้นผู้จ่ายได้เขียนไว้ด้วยว่า ต้องนำตัวมายื่นเพื่อให้ใช้เงินในวันถึงกำหนด ถ้าเกินกำหนดผู้จ่ายที่รับรองตัวจะไม่รับผิดชอบแต่ประการใด อย่างไรก็ตามถ้าผู้ทรงนำตัวมายื่นเกินกำหนด ผู้จ่ายที่รับรองตัวก็ไม่ต้องรับผิดชอบแต่ประการใด ย่อมหลุดพ้นไปตามที่เขียนรับรองไว้

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อผู้ทรงมิได้นำตัวยื่นเมื่อถึงกำหนดใช้เงิน ผู้จ่ายที่

รับรองตัวแล้ว ก็หาหลุดจากความรับผิดชอบในตัวแลกเงินนั้นไม่ ถ้าผู้ทรงยังมีได้นำมายื่นอีกผู้จ่ายก็มีวิธีที่จะให้ตนหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในตัวแลกเงินนี้ได้ ก็คือ นำเงินเท่าราคาตัวไปวางไว้ที่สำนักงานวางทรัพย์สินของทางราชการ เพื่อเป็นการชำระหนี้ในตัวแลกเงินใบนี้ก็ได้ ส่วนผู้ทรงก็ไปติดต่อสำนักงานวางทรัพย์สินเอาเอง

นอกจากนั้นผลของการที่ผู้ทรงมีได้นำยื่นตัวแลกเงินให้ใช้เงินในเวลาที่กำหนดนั้น กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลังและคู่สัญญาอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบในตัวแลกเงินนั้น หลุดพ้นไม่ต้องรับผิดชอบในวันนั้นเลย ซึ่งหมายความว่าผู้ทรงจะไล่เบี้ยบุคคลดังกล่าวแล้วไม่ได้ เว้นแต่ไล่เบี้ยผู้รับรองตัวแลกเงินนั้นได้ ดังกล่าวมาข้างต้น

ถ้าผู้ทรงยอมผ่อนเวลาจ่ายเงินให้แก่ผู้จ่าย

มาตรา 948 บัญญัติว่า “ถ้าผู้ทรงตัวแลกเงินยอมผ่อนเวลาให้แก่ผู้จ่ายไซ้ร้ ท่านว่าผู้ทรงสิ้นสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้เป็นคู่สัญญาคนก่อน ๆ ซึ่งมีได้ตกลงในการผ่อนเวลานั้น”

ได้กล่าวมาแล้วว่า ตัวแลกเงินนั้น เมื่อถึงกำหนดใช้เงินผู้ทรงจะต้องนำตัวยื่นให้ผู้จ่าย จ่ายเงินทันทีในวันนั้น ถ้ามีการยินยอมให้เลื่อนไปจ่ายเงินกันวันอื่น ผลร้ายจะตกแก่ผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลังและคู่สัญญาคนก่อน ๆ ที่จะต้องรับผิดชอบเหนือความแห่งตัวนั้น ถ้าไม่มีการจ่ายเงินกันในวันถึงกำหนดบุคคลเหล่านี้อาจจะต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อจะเอาไว้จ่ายให้แก่ผู้ทรง ฉะนั้นถ้ายืดเวลาจ่ายออกไปอีก แล้วถ้าผู้จ่ายเกิดไม่ยอมปฏิบัติตามที่ตกลงไว้ อีกแล้วความเสียหายก็จะเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นที่จะต้องคอยเก็บเงินไว้รอเพื่อจะจ่ายให้แก่ผู้ทรง ระยะเวลายาวนานนี้จะทำให้บุคคลเหล่านั้น เสียประโยชน์ในเรื่องดอกเบี้ยของเงินที่เก็บไว้เพื่อจะจ่าย ฉะนั้นเพื่อความยุติธรรมกฎหมายเลยบัญญัติไว้ว่า ถ้าผู้ทรงได้ยอมเลื่อนเวลาใช้เงินออกไป หรือเรียกว่าผ่อนเวลาให้แก่ผู้จ่ายนั้น ผู้ทรงก็หมดสิทธิที่จะไล่เบี้ยผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง และคู่สัญญาคนก่อนที่จะต้องรับผิดชอบในตัวแลกเงินนั้น เว้นเสียแต่บุคคลเหล่านี้ คนใดถ้ายินยอมหรือเห็นด้วยในการผ่อนเวลาให้แก่ผู้จ่าย ก็ถูกผู้ทรงไล่เบี้ยได้

ข้อควรระวัง ถ้าผู้ทรงยินยอมผ่อนเวลาให้แก่ผู้จ่าย และผู้จ่ายนั้นยังไม่เคยลงลายมือชื่อรับรองตัวแลกเงินมาก่อน ผู้เขียนขอแนะนำว่า ให้ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานเสียด้วย เพราะว่าถ้าถึงกำหนดผ่อนเวลาแล้วเกิดผู้จ่ายเบี้ยวไม่ยอมจ่ายเงินให้อีก ก็จะไม่เบี้ยวเขาได้ เพราะลงลายมือชื่อรับรองตัวไว้แล้ว ต้องรับผิดชอบเพื่อความแห่งตัวนั้น ตามที่มาตรา 947 บัญญัติไว้

และการผ่อนเวลานี้ กฎหมายไม่ถือเป็นการผิดแบบระเบียบของตัวเงินแต่อย่างใด เป็นเรื่องการยินยอมระหว่างผู้ทรงกับผู้จ่ายเท่านั้น

กฎหมายคุ้มครองผู้ใช้เงินอย่างใดบ้าง

มาตรา 949 บัญญัติว่า “ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 1009 บุคคลผู้ใช้เงินในเวลาถึงกำหนดยอมเป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ เว้นแต่ตนจะได้ทำการฉ้อฉลหรือมีความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อนึ่งบุคคลซึ่งกล่าวนี้จำต้องพิสูจน์ให้เห็นจริงว่าได้มีการสลักหลังติดต่อกันเรียบร้อยไม่ขาดสาย แต่ไม่จำต้องพิสูจน์ลายมือชื่อของเหล่าผู้สลักหลัง”

จากตัวบทมาตรา 949 ที่ว่า “ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 1009 นั้นหมายความว่า ผู้จ่ายเป็นธนาคารแล้ว จะต้องนำบทบัญญัติของมาตรา 1009 มาปรับใช้ แต่ถ้าผู้จ่ายมิใช่ธนาคารก็นำมาตรา 949 มาปรับใช้

คำว่าผู้ใช้เงินในมาตรา 949 นี้หมายความถึงผู้จ่าย, ผู้รับรอง, ผู้ใช้เงินแก่หน้า และคู่สัญญาคนอื่น ๆ ที่ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไป แล้วจึงได้สวมสิทธิแทนผู้ทรงคนนั้น บุคคลเหล่านี้เมื่อได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงตัวไปแล้ว จะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย แต่ต้องเข้าหลักเกณฑ์ตามที่มาตรา 949 บัญญัติไว้ด้วย ซึ่งมีดังนี้

1. ต้องใช้เงินต่อเมื่อตัวเงินนั้นถึงกำหนดแล้ว
2. ต้องใช้เงินไปโดยสุจริตมิได้มีการฉ้อฉล หรือมีการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่ประการใด
3. ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าตัวเงินนั้นได้มีการโอนมาโดยถูกต้องวิธีการโอนของตัวเงิน กล่าวคือตัวนั้นจะต้องไม่ขาดสาย

เมื่อผู้ใช้เงินนั้นได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ข้อ ประกอบกันแล้ว ถึงแม้ตัวที่มาขึ้นเงินนั้นจะมีลายมือที่สลักหลังบางรายเป็นลายมือปลอม กฎหมายมาตรา 949 ก็บอกว่าไม่เป็นไป ถึงแม้ลายมือสลักหลังจะมีลายมือปลอม ผู้ใช้เงินก็ไม่จำเป็นต้องไปพิสูจน์ลายมือชื่อของผู้สลักหลังเหล่านั้นว่าของใคร จะเป็นลายมือจริง ลายมือปลอม ถ้าปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ครบทั้ง 3 ข้อแล้ว กฎหมายคุ้มครองผู้ใช้เงิน มีสิทธิที่จะสวมสิทธิของผู้ทรงแล้ว ไล่เบี้ยผู้ที่จะต้องรับผิดชอบผู้ใช้เงินนั้นต่อไปได้

ส่วนที่ 5

การสอดเข้าแก้หน้า

มาตรา 950 - มาตรา 958

ความหมายของ “การสอดเข้าแก้หน้า”

ตัวเงินที่ออกใช้ในท้องตลาด จะมีการเข้ามาค้าประกันตัวได้ 2 วิธีด้วยกัน วิธีที่หนึ่งคือ การอาวัล และอีกวิธีหนึ่งคือการสอดเข้าแก้หน้า

การอาวัล คือการเข้ามาค้าประกันผู้ที่ต้องรับผิดชอบในตัว ขณะที่ตัวนั้น ยังไม่ถึงขนาดความเชื่อถือ

แต่การสอดเข้าแก้หน้า ก็คือ การเข้ามาค้าประกันผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวขณะที่ตัวนั้น ได้ขาดความเชื่อถือแล้วแต่ยังไม่ถึงขั้นการใช้เงิน

คำว่า การเข้ามาค้าประกัน ในเรื่องอาวัลนั้นหมายความว่า ขณะที่ตัวยังสะพัดอยู่ในท้องตลาด ผู้ทรงตัวปรารถนาที่จะโอนตัวนั้นต่อไป แต่ผู้รับโอนก่อนจะรับโอนตัวมาได้ก็ยืมให้ผู้โอนไปหาบุคคลมาอาวัลผู้โอนเสียก่อนถึงจะรับการโอนนั้น เหตุผลที่ให้ไปหาบุคคลมาอาวัลนั้นก็เนื่องจากผู้รับโอนไม่ค่อยจะเชื่อถือหรือมั่นใจในตัวเงินใบนั้นเท่าใดนัก จึงขอให้มีบุคคลที่น่าเชื่อถือและมีฐานะเข้ามาค้าประกันบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในตัวอีกทีหนึ่ง ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้รับโอนเบาใจในตัวว่าเมื่อถึงกำหนดต้องได้รับการใช้เงินคืนแน่ ๆ

ส่วนคำว่า การเข้ามาค้าประกันในเรื่องสอดเข้าแก้หน้านั้น หมายความว่าขณะที่ตัวเงินนั้นขาดความเชื่อถือลงตามมาตรา 959 ซึ่งมีกรณีที่ผู้จ่ายไม่ยอมรับรองขณะที่ตัวยังไม่ถึงกำหนดประการหนึ่ง หรือผู้จ่ายไม่จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงซึ่งยื่นตัวให้ผู้จ่ายใช้เงินเมื่อตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงินแล้วอีกประการหนึ่ง และผู้ทรงกำลังจะใช้สิทธิไล่เบี่ยนั่นเอง ก็มีบุคคลเข้ามาสอดเข้าแก้หน้าผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวคนใดคนหนึ่ง โดยการรับรองเพื่อแก้หน้า ในกรณีที่ผู้จ่ายไม่รับรองตัว หรือมีบุคคลเข้ามาสอดเข้าแก้หน้าผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวคนใดคนหนึ่งโดยการใช้เงินเพื่อแก้หน้า ในกรณีที่ผู้จ่ายไม่จ่ายเงินตามตัวนั้น

วิธีการสอดเข้าแก้หน้า ตามกฎหมายตัวเงินนั้นมี 2 วิธี

วิธีที่ 1 เรียกว่าการรับรองเพื่อแก้หน้า ใช้ในกรณีที่ผู้จ่ายไม่รับรองตัว

วิธีที่ 2 เรียกว่าการใช้เงินเพื่อแก้หน้า ใช้ในกรณีที่ผู้จ่ายไม่ยอมจ่ายเงิน

ทั้ง 2 วิธีนี้ กฎหมายเรียกว่าการสอดเข้าแก้หน้าทั้งสิ้น เราเรียกตัว

บุคคลผู้เข้ากระทำการเหล่านี้ว่า “ผู้สอดเข้าแก้หน้า”

บุคคลใดบ้างที่จะเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้า

มาตรา 950 ได้บัญญัติว่า “ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจะระบุบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดไว้ก็ได้ว่าเป็นผู้จะรับรอง หรือใช้เงินยามประสงค์ ณ.สถานที่ใช้เงิน

ภายในเงื่อนไขบังคับดังจะกล่าวต่อไปข้างหน้าบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดจะรับรอง หรือใช้เงินตามตัวแลกเงินในฐานะเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้า บุคคลใดผู้ลงลายมือชื่อในตัวนั้นก็ได้ ผู้สอดเข้าแก้หน้านั้นจะเป็นบุคคลภายนอกก็ได้ แม้จะเป็นผู้จ่ายหรือบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบโดยตัวเงินนั้นอยู่แล้วก็ได้ ห้ามแต่ผู้รับรองเท่านั้น

ผู้สอดเข้าแก้หน้าจำต้องให้คำบอกกล่าวโดยไม่ชักช้า เพื่อให้คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนเข้าแก้หน้านั้นทราบการที่ตนเข้าแก้หน้า”

จากตัวบทมาตรา 950 นี้ เราจะเห็นได้ว่าบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าในตัวเงินนั้นเกิดขึ้นได้ 2 ทางด้วยกัน

ทางที่ 1 เกิดขึ้นโดยผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้ระบุตัวบุคคลคนใดคนหนึ่งไว้เลยว่าเป็นผู้จะรับรองเพื่อแก้หน้า หรือเป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้ายามประสงค์

บุคคลที่เป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าโดยทางที่ 1 นี้หมายความว่า เมื่อผู้สั่งจ่ายได้ออกตัวเงินนั้น เพื่อให้ผู้ที่เป็นผู้ทรงตัวมั่นใจและสบายใจได้ว่าตัวเงินใบนี้ ถ้าผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรองตัว หรือไม่จ่ายเงินตามตัว ก็ไม่ต้องวิตกเพราะผู้สั่งจ่ายได้หาคนรับผิดชอบสำรองแทนตัวผู้จ่ายไว้แล้ว โดยกำหนดชื่อตัวบุคคลไว้บนตัวเงินไว้เลย แต่ถ้าผู้จ่ายไม่รับรองตัวก็ให้บุคคลผู้นั้นเป็นผู้รับรองตัวเพื่อแก้หน้าผู้จ่าย หรือถ้าผู้จ่ายไม่ยอมจ่ายเงินให้ผู้ทรงเมื่อตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน ก็ได้กำหนดชื่อตัวบุคคลไว้บนตัวเช่นกันให้ทำหน้าที่เป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้-

หน้าผู้จ่าย กฎหมายเรียกผู้รับรองเพื่อแก้หน้าและผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนผู้จ่ายนี้ว่า ผู้รับรองเพื่อแก้หน้ายามประสงค์ หรือผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้ายามประสงค์ หรือรวมเรียกว่าเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้ายามประสงค์ก็ได้ “คำว่ายามประสงค์นี้ หมายถึงเวลาที่ผู้ทรงตัวประสงค์จะให้มีการรับรอง หรือใช้เงินนั้นเอง)

ข้อสังเกต

1. ผู้สอดเข้าแก้หน้ายามประสงค์นั้นนอกจากจะเกิดขึ้นโดยผู้ส่งจ่ายเป็นคนกำหนดตัวบุคคลแล้ว ผู้สลักหลังก็มีสิทธิที่จะกำหนดตัวบุคคลให้เป็นผู้รับรองเพื่อแก้หน้า หรือผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้ายามประสงค์ได้เช่นกัน

2. บุคคลที่เข้าทำหน้าที่เป็นผู้รับรองเพื่อแก้หน้ายามประสงค์นี้อาจจะถูกกำหนดให้เป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้ายามประสงค์ด้วยอีกก็ได้ หรือหน้าที่ทั้ง 2 อย่างนี้ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังอาจกำหนดตัวบุคคลไว้ต่างคนกันก็ได้

ทางที่ 2 เกิดขึ้นโดยบุคคลภายนอกตัวเงินนั้น หรือ บุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญาที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นอยู่แล้ว อาสาเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าอีกก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ส่งจ่าย เว้นแต่ผู้จ่ายที่รับรองตัวเท่านั้น

บุคคลที่อาสาเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าโดยทางที่ 2 นี้ เป็นใคร ๑ ก็ได้ บุคคลภายนอกที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับตัวเงินใบนี้เลย อาจจะเข้ามาผูกพันในตัวเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าก็ได้โดยจะเลือกเป็นผู้รับรองเพื่อแก้หน้า หรือจะเลือกเข้ามาเป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าก็ได้ตามสบาย และนอกจากนั้นกฎหมายก็ยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวอยู่แล้ว เช่นผู้ส่งจ่าย หรือผู้สลักหลังจะเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าก็ได้ แต่สำหรับผู้จ่ายนั้น ถ้ายังไม่รับรองตัวก็ยังไม่ต้องรับผิดชอบตามตัว เปรียบเสมือนเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับตัวเลย ฉะนั้นถ้าอยากจะเข้ามาผูกพันกับตัวในฐานะเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าก็ทำได้ แต่ถ้าผู้จ่ายคนนั้นได้รับรองตัวแล้ว กฎหมายบอกว่าห้ามเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าอีก เหตุผลก็เพราะกฎหมายถือว่าผู้จ่ายที่รับรองตัวนั้นตกเป็นลูกหนี้ชั้นต้นของตัวจะต้องจ่ายเงินตามตัวให้แก่ผู้ทรง เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงิน (แต่อาจจะไม่จ่ายเงินก็ได้โดยยอมให้ถูกฟ้อง) ฉะนั้นถ้าให้ผู้จ่ายที่รับรองตัวเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าอีกในฐานะ

เป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า ก็จะเป็นการให้ปฏิบัติหน้าที่อันซ้ำซ้อนกัน ฉะนั้น ควรจะเลือกเอาทางใดทางหนึ่งอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ทรง ฎหมายเลย เลือกเอาว่าถ้าผู้จ่ายรับรองตัวแล้ว ห้ามไปเข้าเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าอีก ควรจะเปิดโอกาสบุคคลอื่นให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้สอดเข้าแก้หน้าเพื่อประโยชน์ของผู้ทรงจะดีกว่า

ข้อสังเกต ในกรณีผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้วนี้ถ้าศึกษาด้วยทฤษฎีเรื่องอาวัล จะไม่ห้าม แสดงว่าในเรื่องอาวัล ผู้จ่ายที่รับรองตัวนี้ เข้าอาวัลบุคคลที่ต้องรับผิดชอบตัวได้ แต่ตรงข้ามกับการสอดเข้าแก้หน้า ฎหมายห้ามผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้ว

หลังจากที่มีการสอดเข้าแก้หน้าแล้ว ฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลที่เข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้านั้นรีบแจ้งบอกกล่าวโดยเร็วพลันไปยังคู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนเข้าแก้หน้า เพื่อให้เขาทราบว่ามีบุคคลเข้ามาทำหน้าที่แก้หน้าแทนเขาแล้ว จะได้ผูกพันกันไว้ กล่าวคือถ้าผู้สอดเข้าแก้หน้าได้จ่ายเงินไปให้แก่ผู้ทรงตัวแล้วจะได้ไล่เบี้ยคู่สัญญาคนนั้นซึ่งเขาได้เข้าแก้หน้าแทนได้ต่อไป

ต่อไปนี้จะได้อธิบายรายละเอียดของวิธีการสอดเข้าแก้หน้าทั้ง 2 วิธี

อธิบายวิธีแรก คือการรับรองเพื่อแก้หน้า

เรื่องที่ 1 การรับรองเพื่อแก้หน้าจะเกิดขึ้นได้เมื่อใด

มาตรา 951 ได้บัญญัติไว้ในวรรคแรกว่า “การรับรองด้วยสอดเข้าแก้หน้าย่อมมีได้ในบรรดากรณี ซึ่งผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ยได้ก่อนถึงกำหนดตามตัวเงินอันเป็นตัวสามารถจะรับรองได้”

ตามปกติ ตัวเงินทุกฉบับถ้าผู้ส่งจ่ายมิได้ห้ามการรับรองไว้แล้ว ผู้ทรงมีสิทธิที่จะนำไปให้ผู้จ่ายรับรองได้ตลอดเวลา ก่อนที่ตัวนั้นจะถึงกำหนดใช้เงิน

และเมื่อผู้ทรงได้นำไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ผู้จ่ายไม่ยอมรับรอง ผู้ทรงมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยผู้ที่จะต้องรับผิดชอบตัวได้ทุกคนทันที หลังจากที่ผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านแล้ว ก่อนที่จะมีการไล่เบี้ยกัน ก็มีการเข้ามาสอดเข้าแก้หน้าโดยวิธีการรับรองเพื่อแก้หน้าโดยบุคคลที่ผู้ส่งจ่าย หรือผู้สลับ-

หลังได้กำหนดระบุไว้หรือบุคคลภายนอกซึ่งอยากจะเข้ามาผูกพันก็ได้ ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า การรับรองเพื่อแก้หน้านั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อตัวเงินนั้นขาดการ รับรองจากผู้จ่ายเสียก่อน และก่อนที่ผู้ทรงจะใส่เบี้ยนั้นเอง

เรื่องที่ 2 เมื่อมีบุคคลเสนอตัวเข้ามารับรองเพื่อแก้หน้า ผู้ทรงจะมี สิทธิทำอย่างไรบ้าง

มาตรา 951 วรรค 2 และวรรค 3 ได้บัญญัติว่า “การรับรองด้วย สอดเข้าแก้หน้านั้น ผู้ทรงจะบอกปฏิเสธก็ได้แม้ถึงว่าบุคคลผู้ซึ่งปองไว้ว่าจะ เป็นผู้รับรอง หรือใช้เงินยามประสพครั้งนั้นจะเป็นผู้เสนอเข้ารับรองก็บอกปฏิเสธได้

“ถ้าผู้ทรงยอมให้เขารับรองแล้ว ผู้ทรงยอมเสียสิทธิใส่เบี้ยก่อนถึงกำหนดเอาแก่คู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบตน”

ตามปกติเมื่อตัวเงินขาดการรับรองจากผู้จ่ายแล้ว ถึงแม้ตัวนั้นจะยังไม่ถึงกำหนดใช้เงินก็ตาม กฎหมายก็เปิดโอกาสให้ผู้ทรงมีสิทธิใส่เบี้ยคู่สัญญาที่ต้องรับผิดชอบตามตัวนั้นได้ทันที หลังจากที่ผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ฉะนั้นก่อนจะใช้สิทธิใส่เบี้ย ได้มีบุคคลเสนอตัวเข้ามา รับรองเพื่อแก้หน้าผู้ที่จะต้องรับผิดชอบตัวคนใดคนหนึ่ง ถ้าผู้ทรงยอมรับเอา การรับรองเพื่อแก้หน้าของบุคคลที่เสนอตัวเข้ามานี้กฎหมายบอกว่าผู้ทรงจะ ต้องรอจนกว่าตัวเงินนี้ถึงกำหนดใช้เงินเสียก่อน จึงจะเรียกให้ผู้รับรองเพื่อ แก้หน้าจ่ายเงินได้ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าระยะเวลาได้เงินของผู้ทรงได้ทอด ยาวออกไป ซึ่งปกติแล้วถ้าไม่มีการเสนอตัวเข้ามาเพื่อรับรองเพื่อแก้หน้า ผู้ทรงยอมจะได้เงินตามตัวทันทีในช่วงที่จะใช้สิทธิใส่เบี้ยหลังจากที่ผู้จ่าย ไม่ยอมรับรองตัวนั้นแล้ว ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้ผู้ทรงเสียประโยชน์ ดังกล่าว กฎหมายจึงให้สิทธิผู้ทรงมีสิทธิที่จะยอมรับเอาการรับรองเพื่อแก้ หน้านั้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ทรงไม่ต้องการก็ปฏิเสธบอกปฏิเสธ ไม่ยอมรับการ เสนอตัวของบุคคลต่าง ๆ ที่จะเข้ามารับรองเพื่อแก้หน้าได้ทันที เมื่อปฏิเสธ ไปแล้ว ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะใช้สิทธิใส่เบี้ยอันมีอยู่เดิมนั้นใส่เบี้ยผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ต่อไปเลย

แต่ถ้าผู้ทรงกลับไปยินยอมยอมรับเอาการรับรองเพื่อแก้หน้านั้น กฎหมายบอกว่าผู้ทรงจะเรียกร้องเอาเงินจากใครไม่ได้เลยตอนช่วงนี้จะต้อง

รอไปจนกว่าตัวเงินนั้นได้ถึงกำหนดใช้เงินถึงจะเรียกเงินได้จากผู้ที่เข้ามา
รับรองเพื่อแก้หน้านั้น แต่ถ้าผู้รับรองเพื่อแก้หน้านั้นเกิดเบี้ยวไม่ยอมจ่ายเงิน
ให้แก่ผู้ทรง เมื่อตัวเงินนั้นถึงกำหนดอีก กฎหมายก็ยังให้สิทธิผู้ทรงมีสิทธิ
ฟ้องไล่เบี้ยทุกคนที่ต้องรับผิดชอบตามตัวได้ รวมทั้งฟ้องผู้รับรองเพื่อแก้หน้า
คนนั้นก็ได้ด้วย

เรื่องที่ 3 แบบวิธีของการรับรองเพื่อแก้หน้า

มาตรา 952 ได้บัญญัติว่า “อันการรับรองด้วยสอดเข้าแก้หน้านั้น ย่อมทำได้ด้วยเขียนระบุนความลงบนตัวแลกเงิน และลงลายมือชื่อของผู้สอด
เข้าแก้หน้าเป็นสำคัญ อนึ่งต้องระบุนลงไว้ว่าการรับรองนั้นทำให้เพื่อผู้ใด
ถ้ามิได้ระบุนไว้เช่นนั้น ท่านให้ถือว่าทำให้เพื่อผู้ส่งจ่าย”

มาตรา 952 นี้ได้กำหนดแบบวิธีการรับรองเพื่อแก้หน้าไว้ว่าผู้ที่จะ
เข้ามารับรองเพื่อแก้หน้านั้น ถ้าประสงค์จะเข้ามารับรองเพื่อแก้หน้า
ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบตัวคนใดจะต้องเขียนข้อความว่ายอมเข้ารับรองเพื่อแก้
หน้าแทนผู้ใดลงบนตัวเงินจะเขียนลงด้านหน้าหรือด้านหลังตัวเงินใบนั้นก็
ได้ ถ้าเขียนแต่เพียงว่าขอรับรองเพื่อแก้หน้าเท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดว่าจะ
เข้ารับรองแทนผู้ใด เช่นนี้กฎหมายบอกให้ถือว่าเข้ารับรองเพื่อแก้หน้า
แทนผู้ส่งจ่าย

เรื่องที่ 4 ความรับผิดชอบของผู้เข้ามารับรองเพื่อแก้หน้า

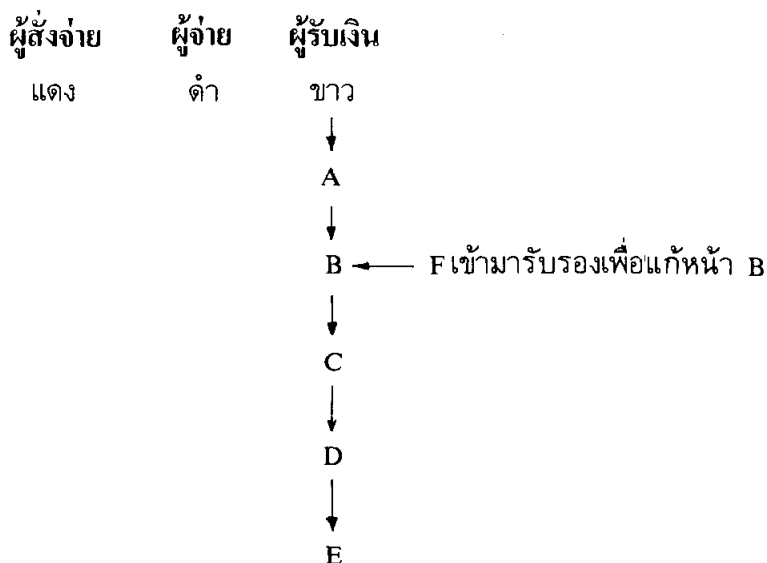
มาตรา 953 ได้บัญญัติว่า “ผู้รับรองด้วยสอดเข้าแก้หน้าย่อมต้อง
รับผิดชอบผู้ทรงตัวเงินนั้น และรับผิดชอบต่อผู้สลักหลังทั้งหลายภายหลังคู่สัญญา
ฝ่ายซึ่งตนเข้าแก้หน้าอย่างเดียวกันกับที่คู่สัญญาฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบ
อยู่เอง”

มาตรา 953 นี้ได้บัญญัติถึงผลของการเข้ารับรองเพื่อแก้หน้า
ว่าผู้ที่เข้าไปรับรองเพื่อแก้หน้านั้นจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงตัวเงิน เมื่อตัวถึง
กำหนดใช้เงิน เป็นหน้าที่ของผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้รับรองเพื่อแก้หน้าให้ใช้
เงิน ถ้าผู้รับรองเพื่อแก้หน้าได้ใช้เงินให้แก่ผู้ทรงไปแล้ว ผู้รับรองเพื่อแก้
หน้าก็ย่อมรับช่วงสิทธิทั้งปวงของผู้ทรง อันมีต่อคู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนได้เข้า
ไปรับรองเพื่อแก้หน้า และได้ใช้เงินแทนไปนั้น นอกจากนั้นก็ยังมิมีสิทธิไล่เบี้ย

ต่อคู่สัญญาทั้งหลายของตัวเงินที่จะต้องรับผิดชอบผู้ถูกเข้ารับรองเพื่อแก้หน้า
นั้นด้วย

แต่ถ้าผู้รับรองเพื่อแก้หน้านั้นมิได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงตัว เมื่อตัวเงิน
นั้นได้ถึงกำหนดใช้เงิน และหลังจากที่ผู้ทรงตัวไปทำคำคัดค้าน ภายในกำ-
หนด 4 วัน นับแต่ที่ตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงินแล้ว (ตามมาตรา 955 วรรค
1) ผู้ทรงตัวเงินใบนี้มีสิทธิไล่เบี้ยคู่สัญญาทั้งหลายที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงิน
นั้นได้ทุกคนตลอดทั้งผู้รับรอง เพื่อแก้หน้าที่ไม่ยอมจ่ายเงินคนนี้ด้วยและถ้า
ผู้สละหลังโอนตัวคนที่สละหลังต่อมาจากผู้ที่ถูกเข้ารับรองเพื่อแก้หน้า
คนใดได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไปแล้ว ก็ยอมสวมสิทธิของผู้ทรงทั้งปวงไล่เบี้ยผู้
ที่สละหลังตัวถัดตนขึ้นไปจนถึงผู้ส่งจ่ายได้ทุกคน ซึ่งเห็นได้ว่าถึงแม้ผู้รับรอง
เพื่อแก้หน้ามิได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงเมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงินก็ตาม ตนเองหา
หลุดพ้นความรับผิดชอบจากตัวนี้ไม่ ยังต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่สละหลังตัวทุกคนที่สละ
หลังตัวต่อมาจากผู้ของตนเข้าไปรับรองเพื่อแก้หน้านั้น ถ้าบุคคลเหล่านั้นได้จ่าย
เงินให้แก่ผู้ทรงไป ก็ยอมสวมสิทธิของผู้ทรงไล่เบี้ยผู้รับรองเพื่อแก้หน้านั้น
ได้ตามกฎหมาย

ตัวอย่าง 1

ตามตัวอย่างนี้ แดงออกตั๋วแลกเงินสั่งจ่ายให้จ่ายเงินแก่ขาว ขาวได้ทำการโอนต่อให้ A, A โอนต่อให้ B, B โอนต่อให้ C, C โอนต่อให้ D, และ D โอนต่อให้ E การโอนได้ทำถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ E ก็เป็นผู้ทรงตามกฎหมายของตั๋วแลกเงินใบนี้ สมมุติว่าตั๋วเงินยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน E ได้นำตั๋วไปให้ดำรับรอง ดำไม่ยอมรับรองให้ หลังจาก E ได้ทำคำคัดค้านโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว E ก็เริ่มจะใช้สิทธิไล่เบี้ยทุกคนที่ลงลายมือชื่อสลักหลังตั๋ว แต่มี F ขอเข้ามาเป็นผู้สอดเข้าแก้หน้า โดยวิธีเข้ารับรองเพื่อแก้หน้า B ซึ่ง E ก็ยินดีรับเอาการรับรองเพื่อแก้หน้านั้น เมื่อเป็นเช่นนั้น E จะต้องรอจนกระทั่งตั๋วแลกเงินใบนี้ถึงกำหนดใช้เงินถึงจะนำตั๋วไปยื่นให้ F ใช้เงินได้

สมมุติว่า เมื่อถึงกำหนดใช้เงิน E ได้นำไปยื่นให้ F ซึ่งเข้ามาเป็นผู้เข้ามารับรองเพื่อแก้หน้าให้ใช้เงิน F ก็ได้ชำระเงินตามจำนวนตั๋วทั้งหมดให้ E ไป กฎหมายบอกว่า F ก็สวมสิทธิของผู้ทรง E ทุกอย่าง มีสิทธิไล่เบี้ยเอาเงินตามตั๋วได้จาก B ซึ่งเป็นผู้ที่ F เข้ามารับรองเพื่อแก้หน้า และนอกจากนั้น F ยังมีสิทธิไล่เบี้ย A, ขาว และแดงได้ด้วย เพราะบุคคลเหล่านี้จะต้องรับผิดชอบต่อ B ตามหลักกฎหมายตั๋วเงินอยู่แล้ว

แต่ถ้าสมมุติว่า เมื่อถึงกำหนดเวลาใช้เงินของตั๋ว, E ได้นำตั๋วไปยื่นให้ F ใช้เงิน F ไม่ยอมใช้เงินให้ตามที่รับรองเพื่อแก้หน้าไว้ กฎหมายบอกว่าหลังจาก E ได้ทำคำคัดค้านภายใน 4 วันนับแต่วันที่ตั๋วถึงกำหนดใช้เงินแล้ว E ก็มีสิทธิฟ้องไล่เบี้ยผู้ที่ลงลายมือชื่อในตั๋วได้ทุกคน กล่าวคือ E มีสิทธิฟ้อง D, C, B, A ขาวและแดง ตลอดจนนาย F ผู้ซึ่งไม่ยอมจ่ายเงินนั้นก็ได้ และถ้าสมมุติว่า E ได้เรียกเงินจาก D, D ได้จ่ายเงินให้ E ไปแล้วทั้งหมด D ก็สวมสิทธิของ E ทั้งปวง ที่จะไล่เบี้ยทุกคนที่ลงลายมือชื่อในตั๋วถัดจากตนขึ้นไปจนถึงกระทั่งผู้สั่งจ่ายได้ หรือพูดได้ว่า D มีสิทธิฟ้อง C, B, F, A, ขาว และแดงได้ทุกคน และถ้าสมมุติว่า D ได้เลือกฟ้อง F, F ได้จ่ายเงินให้ D ไปแล้ว F ก็มีสิทธิฟ้องไล่เบี้ย B, A, ขาว และแดงได้เช่นกัน

อธิบายวิธีที่ 2 การใช้เงินเพื่อแก้หน้า

เรื่องที่ 1 การใช้เงินเพื่อแก้หน้าจะเกิดขึ้นได้เมื่อใด

มาตรา 954 ได้บัญญัติว่า “อันการใช้เงินเพื่อแก้หน้าย่อมมีได้ในบรรดากรณี ซึ่งผู้ทรงสิทธิไล่เบี้ยเมื่อตัวเงินถึงกำหนดหรือก่อนถึงกำหนดการใช้เงินนั้น ท่านว่าอย่างช้าที่สุดต้องทำในวันรุ่งขึ้นแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลาซึ่งจำกัดอนุญาตไว้ให้ทำคำคัดค้านการไม่ใช้เงิน”

จากที่เราได้ศึกษากันมาแล้วจะเห็นได้ว่าถ้าตัวแลกเงินได้เกิดความเชื่อถือเมื่อใด ผู้ทรงสิทธิเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบตามตัวใช้เงินได้ต่อไป และตัวเงินจะขาดความเชื่อถือนั้นมีได้ 2 กรณีด้วยกัน คือ

1. ตัวเงิน ขาดความเชื่อถือเนื่องจากผู้จ่ายไม่ยอมรับรอง ก่อนที่ตัวนั้นถึงกำหนดใช้เงิน
2. ตัวเงินขาดความเชื่อถือเนื่องจากผู้จ่ายไม่ยอมใช้เงินให้ เมื่อตัวนั้นถึงกำหนดใช้เงิน

ในกรณีที่ 1 ตัวยังไม่ถึงกำหนดใช้เงินและผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองแล้วผู้จ่ายไม่ยอมรับรอง กฎหมายให้ผู้ทรงสิทธิเรียกให้ผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวทุกคนใช้เงินได้ หลังจากที่ผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านแล้ว ตอนช่วงนี้แหละอาจจะเกิดมีการสอดเข้าแก้หน้าได้โดยบุคคลต่าง ๆ และการสอดเข้าแก้หน้าในตอนนี้อาจจะทำได้ 2 วิธีด้วยกัน คือ สามารถเสนอทำทั้งวิธีการรับรองเพื่อแก้หน้า หรือจะขอใช้เงินเพื่อแก้หน้าไปเลยก็ได้ กฎหมายเปิดโอกาสให้ทำได้ถ้ามีการเสนอขอรับรองเพื่อแก้หน้า ผลและวิธีการต่าง ๆ ของการรับรองเพื่อแก้หน้าก็มีดังที่ศึกษากันมาแล้ว ซึ่งบุคคลที่เสนอเข้ามารับรองเพื่อแก้หน้าย่อมตกเป็นคู่สัญญาที่จะต้องรับผิดชอบตัวนั้นต่อไปทันที

แต่ถ้ามีการเสนอขอใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวคนใดคนหนึ่งก็ทำได้ในตอนนี้อาจมีผลทำให้ผู้ที่จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงในตอนนี้อาจไม่ใช่เป็นคู่สัญญาที่จะต้องรับผิดชอบตัวต่อผู้ทรง หรือต่อคู่สัญญาคนอื่น ๆ แต่ผู้จ่ายเงินเพื่อแก้หน้านี้กลายเป็นผู้สวมสิทธิของผู้ทรงทั้งปวงที่ผู้ทรงมีอยู่ และเป็นเจ้าหนี้ที่จะไล่เบี้ยต่อผู้ที่ถูกเข้าใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนตลอดทั้งคู่

สัญญาทั้งหลายที่จะต้องรับผิดชอบผู้ที่ถูกเข้าใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนคนนี้ต่อไป จึงเป็นที่เห็นได้ว่าการเข้ารับรองเพื่อแก้หน้า กับการใช้เงินเพื่อแก้หน้านั้นมีผลทางกฎหมายต่างกันดังกล่าวมาแล้ว

ในกรณีที่ 2 ตัวได้ถึงกำหนดใช้เงินแล้ว และผู้ทรงได้นำตัวยื่นให้แก่ผู้จ่ายใช้เงิน แต่ผู้จ่ายไม่ยอมจ่ายเงินให้ดังนี้ กฎหมายก็ให้ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบียดต่อผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวทุกคนให้ใช้เงินได้เช่นกัน หลังจากผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านแล้ว ตอนช่วงนี้แหละก็จะมีบุคคลเข้ามาสอดเข้าแก้หน้าผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวคนใดคนหนึ่งโดยวิธีการใช้เงินเพื่อแก้หน้าก็ได้

การใช้เงินเพื่อแก้หน้าที่เกิดขึ้นได้ดังกล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าจะต้องรีบทำภายใน 4 วันนับแต่วันที่ตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงินกัน หรืออาจจะพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ว่า หลังจากตัวขาดความเชื่อถือ กฎหมายมาตรา 960 ได้กำหนดให้ผู้ทรงต้องรีบทำคำคัดค้านเสียภายใน 3 วัน นับแต่วันที่ตัวนั้นถึงกำหนดใช้เงินหรือไม่รับรองตัว และภายในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ 4 ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าถ้าอยากจะถูกพันกับตัวเงินใบนี้ จะต้องรีบนำเงินชำระให้ผู้ทรงเสียให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 4 นี้ จะเลยกำหนดนี้ไม่ได้ ถ้าเลยกำหนดนี้ไประวังไว้ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าจะหมดสิทธิสวมสิทธิของผู้ทรงที่จะไล่เบียดต่อไปได้ เพราะกฎหมายตัวเงินได้จำกัดระยะเวลาไว้ให้ทำฉะนั้นต้องรีบทำเสีย ถ้าเกินกำหนดก็จะมีสิทธิตามกฎหมายตัวเงิน แต่ผู้เขียนก็เห็นว่า ถึงแม้จะไม่มีสิทธิไล่เบียด หรือสวมสิทธิของผู้ทรงได้ก็ตาม ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าที่จ่ายเงินให้ผู้ทรงไปเกินกำหนดนี้ก็มีสิทธิเรียกเงินคืนจากผู้ทรงได้ เพราะผู้ทรงไม่มีข้ออ้างทางกฎหมายที่จะรับเงินนั้นไว้ได้เลยเป็นลาภมิควรได้ของผู้ทรงนั่นเอง

เรื่องที่ 2 เมื่อมีบุคคลเสนอตัวเข้ามาใช้เงินเพื่อแก้หน้า ผู้ทรงจะมีสิทธิทำอย่างไรบ้าง

มาตรา 956 ได้บัญญัติว่า “การใช้เงินเพื่อแก้หน้านั้น ใช้เพื่อคู่สัญญาฝ่ายใดต้องใช้จึงเต็มจำนวนอันคู่สัญญาฝ่ายนั้นจะต้องใช้ เว้นแต่ค่าชดส่วนลดตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 968 (4)

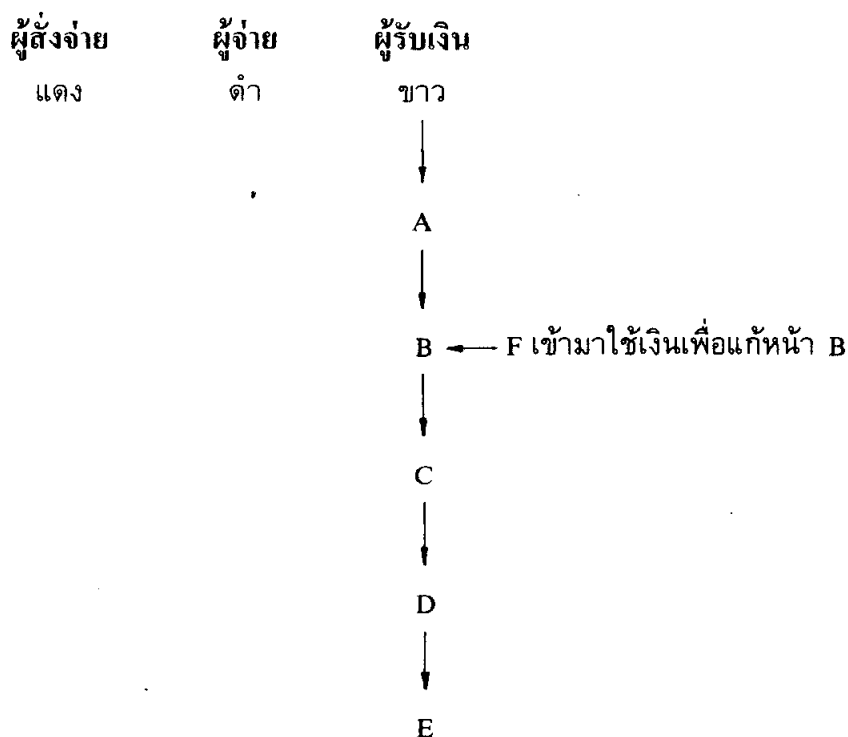
ผู้ทรงคนใดบอกปิดไม่ยอมรับเงินอันเขาใช้ให้ ท่านว่าผู้ทรงคนนี้อยอม

เสียสิทธิในอันจะไล่เบียดเอาแก่บุคคลทั้งหลายเหล่านั้นซึ่งพอที่จะได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบ เพราะการใช้เงินนั้น”

จำนวนเงินในการใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวนั้น เราต้องดูว่าผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวจะต้องรับผิดชอบเท่าใด ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติไว้ในมาตรา 968 ข้อ 1, 2, 3 และ 4 ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าก็ต้องรับผิดชอบนั้นคือ ตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ของมาตรา 968 ด้วย แต่สำหรับข้อ 4 เรื่องค่าชกส่วนลดนั้น กฎหมายมาตรา 956 บอกว่า ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าไม่ต้องจ่ายเงินจำนวนนี้ เหตุผลของกฎหมายก็คือว่า การคิดค่าชกส่วนลดนี้เป็นการหากำไรเกินควรของผู้ทรงต่อผู้ถูกไล่เบียด แต่ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้ามิใช่ผู้ถูกไล่เบียด กลับเป็นบุคคลที่นำเงินมาชำระแทนผู้ถูกไล่เบียดนั้น ฉะนั้นมันไม่ยุติธรรมที่จะให้เขาต้องชำระเงินมากไปกว่าจำนวนเงินที่ต้องรับผิดชอบที่แท้จริง ดังนั้นกฎหมายจึงบอกว่า ค่าชกส่วนลดตามมาตรา 968 (4) ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าไม่ต้องจ่าย ผู้ทรงตัวจะเรียกไม่ได้

เมื่อมีบุคคลใดเสนอตัวเข้ามาเพื่อใช้เงินแก้หน้าแทนผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวคนใดคนหนึ่งต่อผู้ทรงตัวนั้นแล้ว ผู้ทรงตัวจะปฏิเสธไม่รับเอาการใช้เงินเพื่อแก้หน้านั้นไม่ได้ จะต้องยอมรับ เพราะการที่มีคนเสนอตัวเข้ามาใช้เงินเพื่อแก้หน้านี้ หากทำให้ผู้ทรงตัวเสียสิทธิประโยชน์อย่างใดไม่ กลับเป็นการดีเสียอีกที่ได้เงินเร็วขึ้น ฉะนั้นกฎหมายเลยบอกว่าห้ามบอกปิดปฏิเสธ ถ้าบอกปิดปฏิเสธไม่ยอมรับแล้วระวังจะเสียสิทธิไล่เบียดเอาแก่บุคคลทั้งหลายเหล่านั้น ซึ่งพอที่จะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบเพราะการใช้เงินนั้น ซึ่งหมายความว่า จะไล่เบียดบุคคลที่สลักหลังต่อมาจากบุคคลที่ถูกใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนนั้นไม่ได้ แต่ไม่เสียสิทธิที่จะไล่เบียดเอาจากผู้ที่ถูกเข้าใช้เงินแทน และบุคคลที่สลักหลังถัดจากผู้ที่ถูกเข้าใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนขึ้นไปจนถึงผู้ส่งจ่าย เพราะบุคคลช่วงนี้หาหลุดพ้นไม่ เนื่องจากถ้ามีการใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวคนใดคนหนึ่งแล้ว ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าย่อมสวมสิทธิผู้ทรงไล่เบียดผู้ของตนเข้าไปใช้เงินแก้หน้าแทน ตลอดจนไล่เบียดบุคคลที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ของตนเข้าไปใช้เงินแก้หน้าแทนได้ทั้งหมด เพราะกฎหมายถือว่าบุคคลเหล่านี้ยังไม่พอที่จะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ ถ้า E ซึ่งเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย ปฏิเสธ ไม่ยอมรับเอาการใช้เงินของ F ที่เข้ามาใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทน B กฎหมาย บอกว่า E ผู้ทรงสิทธิไล่เบียด C กับ D ทั้งนี้ เพราะบุคคลทั้ง 2 นี้ ถือว่าเป็นบุคคลที่พอจะหลุดพ้นถ้า F จ่ายเงินให้ผู้ทรง F ก็ไม่มีสิทธิที่จะไล่เบียด C และ D ได้ เนื่องจาก F ใช้เงินแทน B B ต้องรับผิดชอบ C และ D มิใช่ B มีสิทธิไล่ C และ D ฉะนั้น F ย่อมไม่มีสิทธิไล่เบียด C และ D ด้วย แต่ ถ้า E ผู้ทรงยอมรับเอาการใช้เงินเพื่อแก้หน้าของ F แทน B F ก็สวมสิทธิ ของ E ผู้ทรงไล่เบียด B, A, ขาว และแดงได้ ฉะนั้นเมื่อ E ไม่ยอมรับเอาการใช้ เงินเพื่อแก้หน้าของ F แทน B กฎหมายมาตรา 956 วรรค 2 ก็ว่า E มีสิทธิ เพียงไล่เบียดต่อ B, A, ขาว และแดงได้เท่านั้น เพราะบุคคลเหล่านี้ยังไม่ หลุดพ้นจากความรับผิดชอบถึงแม้ F จะใช้เงินเพื่อแก้หน้า และ E ผู้ทรงยอมรับ แล้วก็ตาม

เรื่องที่ 3 แบบวิธีของการใช้เงินเพื่อแก้หน้า

มาตรา 957 ได้บัญญัติว่า “การใช้เงินเพื่อแก้หน้าต้องทำให้เป็นหลักฐานด้วยใบรับเขียนลงในตั๋วแลกเงินระบุความว่าได้ใช้เงินเพื่อบุคคลผู้ใด ถ้ามิได้ระบุตัวไว้ตั้งนั้น ท่านให้ถือว่า การใช้เงินนั้นได้ทำไปเพื่อผู้ส่งจ่ายตั๋วแลกเงินกับทั้งคำคัดค้าน หากว่าได้ทำคำคัดค้าน ต้องส่งให้แก่บุคคลผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า”

แบบของการใช้เงินเพื่อแก้หน้า ต้องเขียนข้อความลงไปบนตั๋วแลกเงินนั้นไม่ว่าจะด้านหน้าหรือด้านหลังของตั๋วก็ได้ว่า ได้เข้ามาใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวคนใด แล้วลงชื่อของผู้ใช้เงินเพื่อเป็นหลักฐานไว้ด้วย การเขียนข้อความว่าใช้เงินเพื่อแก้หน้าว่าแทนใครนั้นต้องระบุชื่อของคนนั้นให้ชัดเจน ถ้าลืมหรือมิได้เขียนว่าใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนใคร กฎหมายถือว่าผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้านั้นใช้เงินแก้หน้าแทนผู้ส่งจ่าย และเมื่อได้ใช้เงินให้แก่ผู้ทรงไปแล้ว ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้านั้นต้องขอหลักฐานตั๋วแลกเงินในนั้นพร้อมทั้งหนังสือคำคัดค้าน ถ้าหากผู้ทรงมิไว้มาให้หมดเพื่อจะได้ใช้เป็นหลักฐานในอนาคตจะไล่เบี้ยต่อผู้ที่ต้องรับผิดชอบตัวให้ใช้เงินแก้หน้าต่อไป

เรื่องที่ 4 สิทธิของผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าเมื่อใช้เงินไปแล้ว

มาตรา 958 ได้บัญญัติว่า “บุคคลผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าย่อมรับช่วงสิทธิทั้งปวงของผู้ทรงอันมีต่อคู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนได้ใช้เงินแทนไป และต่อคู่สัญญาทั้งหลายผู้ต้องรับผิดชอบต่อคู่สัญญาฝ่ายนั้น แต่หาอาจจะสลักหลังตั๋วแลกเงินนั้นอีกต่อไปได้ไม่

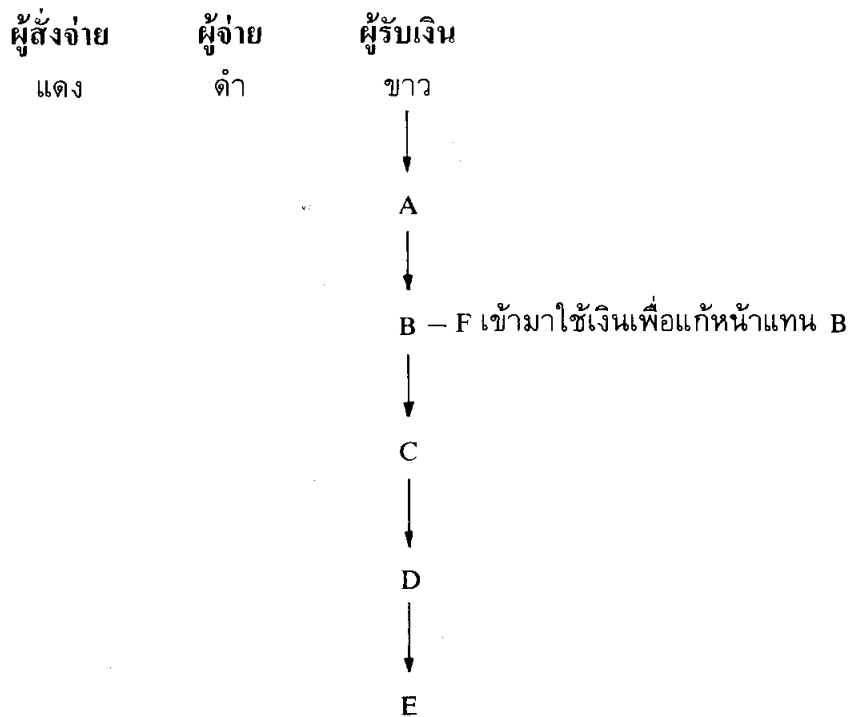
อนึ่งบรรดาผู้ซึ่งสลักหลังภายหลังคู่สัญญาฝ่ายซึ่งเขาได้ใช้เงินแทนไปนั้น ย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

ในกรณีแข่งกันเข้าใช้เงินเพื่อแก้หน้าท่านว่าการใช้เงินรายใดจะให้ผลพลหนี้มากกว่าที่สุดพึงนิยมเอารายนั้นเป็นดียิ่ง

ถ้าไม่ดำเนินตามวิธีดังกล่าวนี้ ท่านว่าผู้ใช้เงินทั้งที่รู้เช่นนั้นย่อมเสียสิทธิในอนาคตจะไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลทั้งหลายซึ่งพอที่จะได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบ”

มาตรา 958 วรรคแรกได้บัญญัติถึงสิทธิของผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าที่ ได้จ่ายเงินไปให้ผู้ทรงแล้วว่ามีสิทธิที่จะสวมสิทธิของผู้ทรงเข้าไต่เบี่ยคู่ สัญญาฝ่ายซึ่งตนได้ใช้เงินแทนไป และต่อคู่สัญญาทั้งหลายผู้ต้องรับผิดชอบ คู่สัญญาฝ่ายนั้น

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ เมื่อ F ซึ่งเป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทน B ต่อ E ผู้ทรง แล้ว F ก็สวมสิทธิของ E ที่จะไต่เบี่ย B, A, ขาว และแดงต่อไป

ข้อสังเกต

1. สิทธิของผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า เมื่อใช้เงินไปให้แก่ผู้ทรงแล้วนั้นมี เพียงสิทธิไต่เบี่ยต่อไปเท่านั้นจะไปสลักหลังตัวเพื่อจะโอนต่อไปไม่ได้เป็น อันขาด ซึ่งเหมือนกันกับผู้รับอาวลนั้นเอง

2. บรรดาผู้ซึ่งสลักหลังภายหลังคู่สัญญาฝ่ายซึ่งเขาได้ใช้เงินแทน ไปนั้น ย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ ดังจากตัวข้างบน C และ D เป็นผู้ซึ่ง

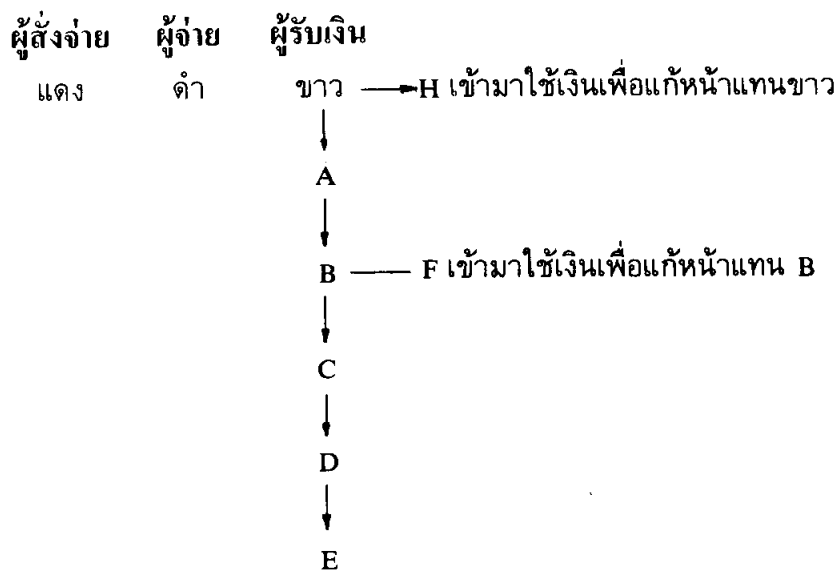
สลักหลังภายหลัง B ซึ่งเป็นคู่สัญญาฝ่ายซึ่งเขาได้ใช้เงินแทนไปนั้น C และ D ย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อ F เพราะ C และ D มีสิทธิไล่ B ให้รับผิดชอบใช้ B จะไล่ C และ D ให้รับผิดชอบได้

เรื่องที่ 5 ในกรณีที่มีการแข่งขันใช้เงินเพื่อแก้หน้า

อาจจะมีขึ้นได้ถ้าในตัวแลกเงินใบนั้น มีบุคคลหลายคนเสนอเข้ามาใช้เงินเพื่อแก้หน้าผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่างคนกัน กฎหมายได้บัญญัติไว้ในมาตรา 958 วรรค 3 และวรรค 4 ว่า ให้ผู้ทรงเลือกเอาผู้ที่เสนอเข้าใช้เงินเพื่อแก้หน้ารายที่จะทำให้ปลดหนี้ได้มากที่สุดเป็นผู้ชำระเงิน แต่วรรคที่ 3 นี้ถึงแม้ผู้ทรงไม่ปฏิบัติตาม ดันไปเลือกเอารายที่ปลดหนี้้น้อยที่สุดเป็นคนชำระเงิน ก็ไม่มีผลร้ายต่อผู้ทรงแต่ประการใด เพราะกฎหมายเขียนแต่เพียงว่า พึงนิยมเอารายนั้นดียิ่ง

แต่วรรค 4 กลับบัญญัติเล่นงานเอาต่อผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า ที่รู้ดีว่าถ้าตนเองได้ใช้เงินให้แก่ผู้ทรงไปแล้ว จะทำให้ปลดหนี้ได้น้อยรายที่สุดให้ไม่มีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลทั้งหลายซึ่งพอที่จะได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบนั้นได้

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่าง สมมุติว่า มี H และ F เสนอตัวเข้ามาใช้เงินเพื่อแก้หน้า
แทนขาว และ B ตามลำดับ กฎหมายบอกว่า E ผู้ทรงควรจะเลือกเอา
H ให้เป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า เพราะถ้า H ใช้เงินเพื่อแก้หน้าแล้วจะทำ
ให้ปลดหนี้ได้มากที่สุด ซึ่งหมายความว่า A, B, C และ D หลุดพ้นจาก
ความรับผิดชอบ แต่ถ้า E เลือกเอา F ให้เป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า ก็มีแต่
เพียง C และ D หลุดพ้นจากความรับผิดชอบเท่านั้น

แต่ถ้าสมมุติว่า เมื่อ E เลือกให้ F ใช้เงิน และ F รู้ตัวว่าถ้าตนใช้เงิน
ไปผู้ที่จะหลุดพ้นความรับผิดชอบมีเพียง 2 คน คือ C และ D เท่านั้น แต่ F
ก็ยังอยากใช้เงินไปอีกเช่นนี้ กฎหมายบอกไว้ในมาตรา 958 วรรคสุดท้าย
ว่า F ไม่มีสิทธิที่จะไล่เบี้ย A และ B ได้ เพราะบุคคลทั้ง 2 นี้ ถ้า F ไม่ใช้เงิน
โดย H เป็นคนใช้เสียเอง ตัวเขาทั้ง 2 คือ A และ B จะต้องหลุดพ้นจากความ
รับผิด ฉะนั้นเมื่อ F รู้ต้อยแล้วยังต้องดิ่งอีกก็ไม่มีสิทธิไล่ A และ B ได้ แต่ยังมี
สิทธิไล่เบี้ยขาว และแดงได้

ข้อสังเกต กฎหมายบอกว่าจ่ายเงินไปทั้ง ๆ ที่รู้ แต่ถ้าจ่ายไปโดยไม่
รู้อย่างสุจริตใจอย่างนี้ F ก็ยังมีสิทธิไล่เบี้ย B, A, ขาว และแดงได้ การที่ว่า
จะรู้หรือไม่นั้นต้องพิสูจน์กัน ต้องดูข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป

เรื่องที่ 6 ผลของการที่ผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าไม่ยอมใช้เงิน

มาตรา 955 ใต้บัญญัติว่า “ถ้าตัวแลกเงินได้รับรองเพื่อแก้หน้า
แล้วก็ดี หรือได้มีตัวบุคคลระบุว่าเป็นผู้จะใช้เงินยามประสงค์แล้วก็ดี ผู้ทรง
ต้องยื่นตัวเงินนั้นต่อบุคคลนั้น ๆ ณ สถานที่ใช้เงิน และถ้าจำเป็นก็ต้องจัด
การทำคำคัดค้านการไม่ใช้เงินอย่างช้าที่สุดในวันรุ่งขึ้น แต่วันท้ายแห่ง
กำหนดเวลาอันจำกัดไว้เพื่อทำคำคัดค้าน

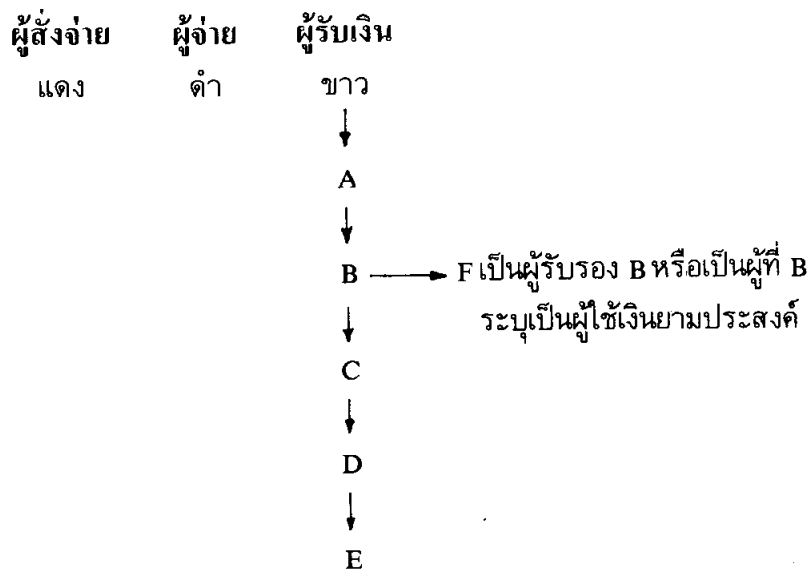
ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดเวลานั้น ท่านว่าคู่สัญญาฝ่ายที่ได้ระบุ
ตัวผู้ใช้นยามประสงค์ หรือคู่สัญญาฝ่ายซึ่งได้มีผู้รับรองตัวเงินให้แล้วนั้น
กับทั้งบรรดาผู้สลักหลังในภายหลังยอมเป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิด”

ตัวแลกเงินที่มีการรับรองเพื่อแก้หน้านั้น เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงินผู้
รับรองเพื่อแก้หน้าก็จะกลายมาเป็นผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าต่อไป ฉะนั้นในกรณี
ที่มีการรับรองเพื่อแก้หน้าไว้แล้วหรือมีการระบุตัวบุคคลผู้จะใช้เงินยาม

ประสงค์ไว้แล้ว เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงินผู้ทรงจะต้องนำยื่นให้บุคคลเหล่านั้นใช้เงินทันที ณ สถานที่ใช้เงินก็คือ ภูมิลำเนาของบุคคลที่จะใช้เงินดังกล่าวนั่นเอง

ถ้าผู้รับรองเพื่อแก้หน้า และผู้จะใช้เงินยามประสงค์ไม่ยอมจ่ายเงินตามตัวให้แก่ผู้ทรงดังกล่าวมานั้น กฎหมายบอกให้ผู้ทรงตัวคนนั้นรีบทำคำคัดค้านเสียภายในกำหนด 4 วันนับแต่วันที่ตัวนั้นถึงกำหนดใช้เงิน ถ้าผู้ทรงละเลยไม่ทำคำคัดค้านภายในกำหนด 4 วันนั้น กฎหมายถือว่าผู้ทรงหมดสิทธิที่จะไต่เบี่ยงคู่สัญญาฝ่ายที่ได้ระบุดำผู้จะใช้เงินยามประสงค์ หรือคู่สัญญาฝ่ายซึ่งได้มีผู้รับรองตัวเงินให้แล้วนั้นกับทั้งบรรดาผู้สลักหลังในภายหลังยอมเป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ แต่บรรดาผู้สลักหลังในตัวก่อน ๆ คู่สัญญาฝ่ายที่ได้ระบุดำผู้จะใช้เงินยามประสงค์ หรือคู่สัญญาฝ่ายซึ่งได้มีผู้รับรองตัวเงินให้แล้วนั้นจนกระทั่งถึงผู้ส่งจ่ายยังต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงตัวแลกเงินใบนั้นอยู่

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่าง F เป็นผู้เข้ามารับรองเพื่อใช้เงินแทน B หรือ F เป็นบุคคลที่ B ระบุไว้ให้เป็นผู้จะใช้เงินยามประสงค์แทน B เมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงินกฎหมายระบุให้ E ซึ่งเป็นผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ F จ่ายเงินทันที ถ้า F ไม่จ่ายเงินให้ กฎหมายให้ E รีบทำคำคัดค้านภายในกำหนด 4 วัน นับแต่วันที่ตัวแลกเงินนั้นถึงกำหนด (มาตรา 960 ให้ผู้ทรงรีบทำคำคัดค้านภายในกำหนด 3 วันนับแต่วันที่ตัวเงินถึงกำหนด อันนี้เป็นกรณีปกติ แต่ถ้ามีการสอดเข้าแก้หน้าด้วย กฎหมายให้ทำให้เสร็จภายในวันรุ่งขึ้นแต่วันท้ายแห่งกำหนดเวลาอันจำกัดไว้เพื่อทำคำคัดค้าน วันทำคำคัดค้านนั้นกฎหมายให้ทำภายใน 3 วัน เมื่อรวมวันรุ่งขึ้นอีกวันจึงเป็น 4 วัน) ถ้า E ละเลยไม่ทำคำคัดค้านให้เสร็จภายในกำหนด 4 วันนั้น กฎหมายบอกว่า E จะไม่มีสิทธิไล่เบี้ย B, C และ D ได้ เพราะ B เป็นคู่สัญญาฝ่ายที่ระบุตัวผู้ใช้เงินยามประสงค์ หรือเป็นคู่สัญญาฝ่ายซึ่งได้มีผู้รับรองตัวเงินให้แล้ว ส่วน C และ D นั้น เป็นผู้สละหลังในภายหลังต่อจาก B แต่ E ผู้ทรงก็ยังไม่สิ้นสิทธิที่จะไล่เบี้ย A, ขาว และแดงได้ เพราะกฎหมายให้ต้องรับผิดชอบ

ส่วนที่ 6

สิทธิไต่เบี่ยเพราะเขาไม่รับรองหรือไม่ใช้เงิน

มาตรา 959 - มาตรา 974

สิทธิไต่เบี่ยจะเริ่มมีเมื่อใด

มาตรา 959 ได้บัญญัติว่า “ผู้ทรงตัวแลกเงินจะใช้สิทธิไต่เบี่ยเอาแก่บรรดา ผู้สลับหลัง ผู้สั่งจ่าย และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นก็ได้ คือ

ก. ไต่เบี่ยได้เมื่อตัวเงินกำหนดในกรณีไม่ใช้เงิน

ข. ไต่เบี่ยได้แม้ทั้งตัวเงินยังไม่ถึงกำหนดในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

1. ถ้าเขาบอกปิดไม่รับรองตัวเงิน

2. ถ้าผู้จ่ายหากจะได้รับการรับรองหรือไม่ก็ตามตกเป็นคนล้มละลายหรือไม่ งดวันการใช้หนี้ แม้การงดวันใช้หนี้จะมีได้มีคำพิพากษาเป็นหลักฐานก็ตาม หรือถ้าผู้จ่ายถูกยึดทรัพย์ และการยึดทรัพย์นั้นไร้ผล

3. ถ้าผู้สั่งจ่ายตัวเงินชนิดไม่จำเป็นต้องให้ผู้รับรองนั้นตกเป็นคนล้มละลาย”

จากมาตรา 959 จะเห็นได้ว่า ผู้ทรงตัวแลกเงินจะมีสิทธิไต่เบี่ยบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ ต่อเมื่อตัวแลกเงินนั้นต้องขาดความเชื่อถือเสียก่อน

คำว่า ตัวเงินขาดความเชื่อถือ นั้นกฎหมายได้แยกพิจารณาออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. กรณีที่ตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน เมื่อตัวเงินถึงกำหนดผู้ทรงต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายจ่ายเงินตามตัวนั้น แต่ถ้าผู้จ่ายไม่จ่ายเงินให้ผู้ทรง กฎหมายบอกว่ามันแหละเรียกว่าตัวเงินขาดความเชื่อถือ ซึ่งมีผลทางกฎหมายให้ผู้ทรงมีสิทธิที่จะไต่เบี่ยบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ทุกคน

2. กรณีที่ตัวเงินนั้นยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน ถึงแม้ตัวเงินจะยังไม่ถึงกำหนดใช้เงินก็ตาม การขาดความเชื่อถือของตัวเงินนั้น ก็อาจจะเกิดขึ้นได้ ถ้ามีเหตุการณ์ดังจะกล่าวต่อไปนี้เกิดขึ้น

ก. ถ้าเขาบอกปิดไม่รับรองตัวเงิน หมายความว่า ผู้จ่ายไม่ยอมรับรองตัวเงินที่ผู้ทรงยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง กฎหมายบอกว่านั้นแหละเป็นเหตุให้ตัวเงินนั้นขาดความเชื่อถือ ซึ่งก็มีผลทางกฎหมายให้ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบียด บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ทันที ถึงแม้ว่าตัวเงินนั้นจะยังไม่ถึงกำหนดใช้เงินก็ตาม

ข. เกี่ยวกับตัวผู้จ่ายซึ่งรับรองตัวแล้วหรือไม่รับรองตัวก็ตาม
ได้เกิด 1. ตกเป็นคนล้มละลาย

2. ใ้ตั้งแต่วันการใช้หนี้ แม้การงดเว้นใช้หนี้ นั้นจะมีได้มีคำพิพากษาเป็นหลักฐาน ซึ่งหมายความว่า ผู้จ่ายถูกฟ้องให้ใช้ เว้นหนี้แล้ว แต่พิพากษาให้ชำระหนี้ แต่ผู้จ่ายไม่จ่ายหรือชำระหนี้ นั้นหรือในกรณีที่มีได้มีการฟ้องร้องต่อศาล เจ้าหนี้ได้เรียกให้ผู้จ่ายชำระหนี้ แต่ผู้จ่ายก็ไม่ยอมชำระ ทั้ง 2 ประการนี้เป็นการงดเว้นการใช้หนี้โดยผู้จ่ายซึ่งย่อมมีผลกระทบกระเทือนไปถึงตัวเงินที่มีชื่อผู้จ่าย เป็นผู้จ่ายอยู่ด้วย เพราะถ้าฐานะของผู้จ่ายคลอนแคลนลง การที่จะหวังให้ผู้จ่าย จ่ายเงินเมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงินก็เป็นความหวังที่เลื่อนกลาง อาจจะได้รับชำระเงินเพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์ หรืออาจไม่มีเลยก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้กฎหมายเลยเห็นว่าเพื่อคุ้มครองผู้ทรงที่สุจริต ถ้ามีแต่รอให้ตัวถึงกำหนดถึงจะไปขึ้นเงินได้จากผู้จ่าย ก็อาจจะได้รับความผิดหวังไม่ได้รับชำระหนี้เงินตามตัวเงินนั้นได้ จึงได้กำหนดไว้ว่า ถ้าผู้จ่ายตกเป็นผู้ล้มละลาย หรือไม่ชำระหนี้สินก็ให้ถือว่าตัวเงินที่มีชื่อผู้จ่าย เป็นผู้จ่ายนั้นขาดความเชื่อถือแล้ว ซึ่งมีผลทางกฎหมายให้ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบียดบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ทุกคนต่อไป

ค. เกี่ยวกับตัวผู้ส่งจ่าย และต้องเป็นตัวเงินที่ไม่จำเป็นต้องให้ผู้ใดรับรอง เกิดตกเป็นคนล้มละลาย หมายความว่า ถ้าตัวเงินใบนั้นไม่ต้องการรับรองบุคคลที่จะรับผิดชอบต่อผู้ทรงก็คือผู้ส่งจ่ายเป็นหลักสำคัญ ดังนั้นถ้าผู้ส่งจ่ายเกิดตกเป็นคนล้มละลายขึ้นมา ความหวังของผู้ทรงที่จะได้

รับเงินตามตัวเงินก็อาจจะหมดไป ดังนั้นกฎหมายเลยกำหนดไว้ว่า ถ้าผู้ส่งจ่ายตกเป็นผู้ล้มละลาย และเป็นกรณีที่ไม่ต้องมีการรับรองตัวก็ให้ถือว่าตัวเงินนั้นขาดความเชื่อถือแล้วซึ่งมีผลให้ผู้ทรงมีสิทธิไต่เบี่ยบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินได้ต่อไป

ถึงแม้ตัวเงินจะขาดความเชื่อถือตามที่กล่าวมาข้างต้น และทำให้ผู้ทรงมีสิทธิที่จะไต่เบี่ยผู้ส่งจ่าย ผู้สละหลัง และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นก็ตาม แต่ก่อนจะใช้สิทธิไต่เบี่ยได้ กฎหมายได้กำหนดแบบระเบียบของตัวเงินไว้เป็นการให้ผู้ทรงปฏิบัติเสียก่อน นั่นคือผู้ทรงจะต้องทำเอกสารขึ้นมาฉบับหนึ่งซึ่งเรียกว่า คำคัดค้านเสียก่อน

คำคัดค้าน

มาตรา 960 ได้บัญญัติว่า “การที่ตัวแลกเงินขาดรับรองหรือขาดใช้เงินนั้น ต้องทำให้เป็นหลักฐานตามแบบระเบียบด้วยเอกสารฉบับหนึ่งเรียกว่า คำคัดค้าน”

คำคัดค้านการไม่ใช้เงินต้องทำในวันซึ่งจะพึงใช้เงินตามตัวนั้น หรือวันใดวันหนึ่งภายใน 3 วัน ต่อแต่นั้นไป

คำคัดค้านการไม่รับรอง ต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวเงินให้เขารับรอง หรือภายใน 3 วันตั้งแต่นั้นไป

เมื่อมีคำคัดค้านการไม่รับรองขึ้นแล้วก็เป็นอันไม่ต้องยื่นเพื่อใช้เงิน และไม่ต้องทำคำคัดค้านการไม่ใช้เงิน

ในกรณีทั้งหลายซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา 959 ข (2) นั้นท่านว่าผู้ทรงยังหาอาจจะใช้สิทธิไต่เบี่ยได้ไม่ จนกว่าจะได้ยื่นตัวเงินให้ผู้จ่ายใช้เงิน และได้ทำคำคัดค้านขึ้นแล้ว

ในกรณีทั้งหลายดังกล่าวไว้ในมาตรา 959 ข(3) นั้นท่านว่าถ้าเอาคำพิพากษา ซึ่งสั่งให้ผู้ส่งจ่ายเป็นคนล้มละลายออกแสดง ก็เป็นการเพียงพอที่จะทำให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยได้”

คำคัดค้านคืออะไร

คำคัดค้าน คือหนังสือหลักฐานที่นายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอ หรือทนายความผู้ได้รับอนุญาตเป็นผู้ทำขึ้น ตามที่ผู้ทรงได้ยื่นร้องขอ

ว่าตัวเงินนั้นได้ขาดความเชื่อถือแล้ว เพราะเหตุที่ผู้จ่ายไม่จ่ายเงินหรือเพราะเหตุที่ผู้จ่ายไม่ยอมรับรองตัวเงินนั้น

เหตุผลของกฎหมายที่ให้มีการทำคำคัดค้านขึ้นต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหนายความที่ได้รับอนุญาตให้ทำได้นั้น ก็เพื่อให้เป็นหลักฐานแสดงต่อผู้สั่งจ่ายและบรรดาผู้สลักหลังทั้งปวง ตลอดจนกระทั่งคู่สัญญาต่าง ๆ ที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินว่าตัวเงินนั้นมันขาดความเชื่อถือแล้วจริง ๆ เพราะกฎหมายได้กำหนดไว้แล้วว่าผู้ทรงจะไล่เบี้ย ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลังทั้งปวง ตลอดจนจนคู่สัญญาที่ต้องรับผิดชอบตามตัวนั้นได้ต่อเมื่อตัวเงินได้ขาดความเชื่อถือแล้ว และการจะไปอ้างว่าตัวเงินขาดความเชื่อถือก็จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ถึงจะใช้ยื่นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเหล่านั้นได้ มิใช่อยู่ ๆ จะไปพูดกันปากเปล่า ฉะนั้นจึงต้องมีการทำคำคัดค้าน

แต่ว่าในบางกรณีกฎหมายบอกว่าไม่จำเป็นต้องทำคำคัดค้านก็มี สิทธิไล่เบี้ยได้เลยก็ได้ ซึ่งจะศึกษาต่อไป

คำคัดค้านนี้จะเริ่มทำได้ต่อเมื่อ ตัวแลกเงินนั้นขาดรับรอง หรือขาดใช้เงินเท่านั้น

คำคัดค้านการไม่ใช้เงิน จะเริ่มทำเมื่อใด

เมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน ผู้ทรงก็นำยื่นตัวนั้นให้ผู้จ่ายใช้เงิน ถ้าผู้จ่ายไม่ยอมใช้เงิน กฎหมายมาตรา 960 วรรค 2 บอกว่า ผู้ทรงต้องรีบไปทำคำคัดค้านเสียภายในวันนั้นเลย หรือจะทำภายใน 3 วัน นับแต่วันที่ผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมใช้เงินก็ได้ เช่นผู้จ่ายปฏิเสธไม่จ่ายเงินให้ในวันที่ 1 เมษายน อย่างนี้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านให้เสร็จภายในวันที่ 4 เมษายน นั้น ถึงจะใช้ได้

คำคัดค้าน การไม่รับรอง จะเริ่มทำเมื่อใด

ขณะที่ตัวแลกเงินนั้นยังไม่ถึงวันกำหนดใช้เงิน ผู้ทรงได้นำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ไม่ว่าจะผู้ทรงจะนำไปให้รับรองเอง หรือได้รับคำสั่งจากผู้สั่งจ่าย ซึ่งกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยก็ตาม ถ้าผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองตัวแลกเงินนั้น กฎหมายมาตรา 960 วรรค 3 บอกว่าผู้ทรงต้องรีบไปทำคำคัดค้านเสียภายใน 3 วันนับแต่วันที่ผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินนั้น หรือภายใน

กำหนดให้ผู้สั่งจ่ายได้กำหนดไว้ให้ยื่นรับรอง เช่น ผู้จ่ายปฏิเสธไม่รับรองตัว ในวันที่ 1 เมษายน อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงต้องไปทำคำคัดค้านการไม่รับรองนี้ เสียให้เสร็จภายในวันที่ 4 เมษายน แต่ถ้าผู้สั่งจ่ายกำหนดระยะเวลาให้ไปยื่น รับรองไว้ในตัวแลกเงินนั้นด้วย ผู้ทรงก็ต้องนำไปยื่นให้รับรองภายใน กำหนดระยะเวลานั้นจะไปวันต้นหรือวันสุดท้ายก็ได้ แต่ถ้าผู้ทรงไปยื่นให้ รับรองวันสุดท้ายของกำหนดที่ให้นั้น อาจเกิดการชุกชลักได้ ถ้าผู้จ่าย ปฏิเสธไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินนั้น ที่นี้แหละกฎหมายบอกว่าผู้ทรงต้องรีบ ไปทำคำคัดค้านให้เสร็จภายในวันสุดท้ายที่ยื่นนั้น ฉะนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้มี ปัญหาในการทำคำคัดค้านผู้ทรงก็ควรจะรีบไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตัวเสียใน วันต้น ๆ ของกำหนดระยะเวลาที่ยื่นนั้น

ต่อไปนี้กฎหมายให้ยกเว้นไม่ต้องทำคำคัดค้านก็ได้ คือ

1. ตามมาตรา 960 วรรค 4 ที่ว่า เมื่อได้ทำคำคัดค้านการไม่ รับรองแล้วก็ไม่ต้องไปยื่นตัวเพื่อให้ใช้เงินเมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงิน และไม่ ต้องทำคำคัดค้านการไม่ใช้เงิน เหตุผลก็เพราะว่าเมื่อผู้ทรงได้ทำคำคัดค้าน การไม่รับรองแล้วก็มีสิทธิที่จะไล่เบี้ย ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลังทั้งปวง ตลอดจนคู่ สัญญาที่จะต้องรับผิดชอบตัวแลกเงินได้อยู่แล้ว ฉะนั้นไม่ต้องไปทำอะไรอีก

2. ตามมาตรา 960 วรรค 6 ที่ว่า ถ้าผู้สั่งจ่ายล้มละลายตามมาตรา 959 ข(3) นั้นเพียงแต่ผู้ทรงนำเอาคำพิพากษาของศาลซึ่งสั่งให้ผู้สั่งจ่ายเป็น คนล้มละลายส่งไปให้บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบตัวแลกเงินนั้น ก็ใช้ได้แล้ว ไม่ต้องไปทำคำคัดค้านอีกแล้ว ผู้ทรงก็สามารถมีสิทธิไล่เบี้ยได้ทันที

3. ตามมาตรา 915 ที่ว่า กำหนดให้ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังมีสิทธิ เขียนลงไปบนตัวแลกเงินว่า ผู้ทรงไม่ต้องทำคำคัดค้านก็ได้ให้ไล่เบี้ยได้เลย อย่างไรก็ตามผู้ทรงไม่ต้องทำคำคัดค้าน และก็มีสิทธิไล่เบี้ยทุกคนที่ต้องรับผิดชอบ ตัวแลกเงินนั้นได้ทันที

4. ตามมาตรา 965 ที่ว่า ในกรณีที่เป็นตัวเงินที่ออกใช้ภายใน ประเทศ และผู้ทรงนำยื่นให้ผู้จ่ายรับรองก่อนที่ตัวถึงกำหนดใช้เงิน หรือ ผู้ทรงนำตัวยื่นให้ผู้จ่ายใช้เงิน เมื่อตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงินนั้น ผู้จ่ายปฏิเสธ ทั้ง 2 อย่าง แต่ผู้จ่ายได้เขียนบันทึกลงไปในตัวเงินที่นำยื่นไว้ว่าไม่ขอรับรอง

หรือไม่จ่ายเงิน ดังนั้นกฎหมายบอกว่าผู้ทรงไม่ต้องทำคำคัดค้านอีกแล้ว เพราะการที่ผู้จ่ายบันทึกบอกปิดการไม่รับรองและไม่ใช้เงินเช่นนั้น ก็เป็นหลักฐานที่พอจะแสดงให้เห็นให้ผู้ส่งจ่าย ผู้สลับหลัง และคู่สัญญาอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินเชื่อถือว่าตัวเงินนั้นขาดความเชื่อถือแล้วจริง แต่กฎหมายก็ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ทรงจัดการบอกกล่าวไปยังผู้ส่งจ่าย ผู้สลับหลัง และคู่สัญญาอื่น ๆ ที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนี้ภายใน 4 วัน ต่อจากวันที่ผู้จ่ายบอกปิดไม่รับรองนั้น ถ้าปล่อยล่าช้าเกินกำหนดไปผู้ทรงจะไม่มีสิทธิไล่เบี้ยบุคคลเหล่านั้นได้เลย

รายละเอียดในหนังสือคำคัดค้าน

กฎหมายได้บัญญัติไว้ในมาตรา 962 ว่าในหนังสือคำคัดค้านนั้นต้องมีชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง หน้าที่การงานของผู้ทำ ซึ่งหมายความว่าชื่อของนายอำเภอหรือผู้ทำการแทน หรือทนายความที่ได้รับอนุญาต และบุคคลเหล่านี้จะต้องลงลายมือชื่อในฐานะผู้ทำหนังสือคำคัดค้านนี้ไว้ด้วย นอกจากนี้จะต้องมีสำเนาตัวเงินและสำเนารายการสลับหลังทั้งหมด หมายความว่าผู้ทรงต้องถ่ายรูปตัวเงินใบจริงทั้งด้านหน้า ด้านหลังให้ไว้กับผู้ทำนั้น และในหนังสือนี้จะต้องบันทึกข้อความต่อไปนี้ด้วย

1. ชื่อ หรือยี่ห้อของบุคคลผู้คัดค้านคือ ผู้ทรง และผู้ถูกคัดค้านคือผู้จ่าย
2. มูล หรือเหตุที่ต้องทำคำคัดค้าน ตัวเงิน การทวงถาม และคำตอบถ้ามี หรือข้อที่ว่าหาตัวผู้จ่าย หรือผู้รับรองไม่พบ
3. ถ้ามีการรับรอง หรือใช้เงินเพื่อแก้หน้า ให้แถลงลักษณะแห่งการเข้าแก้หน้าทั้งชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับรอง หรือผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า และชื่อบุคคลซึ่งเขาเข้าแก้หน้านั้นด้วย
4. สถานที่ และวันทำคำคัดค้านจะต้องลงไว้ด้วย

เมื่อนายอำเภอ หรือผู้ทำการแทนนายอำเภอ หรือทนายความผู้ได้รับอนุญาตได้ทำหนังสือคำคัดค้านเสร็จแล้วก็ให้ส่งมอบหนังสือนี้แก่ผู้ทรงไปพร้อมกับให้ผู้ทรงส่งคำบอกกล่าว คือหนังสือคำคัดค้านนี้ไปยังผู้ถูกคัดค้าน คือผู้จ่าย ณ ภูมิลำเนาของผู้จ่ายโดยเร็ว การส่ง ให้ส่งทางไปรษณีย์

ลงทะเบียน แต่ถ้าไม่ทราบสถานที่อยู่ของผู้จ่าย ก็ให้ปิดสำเนาคำคัดค้านนี้ ณ ที่ว่าการอำเภอประจำท้องที่ที่ผู้จ่ายมีภูมิลำเนาครั้งสุดท้ายที่สุดก็ได้

หน้าที่ของผู้ทรงต้องบอกกล่าวไปยังผู้รับผิดชอบของตัวเงิน

เมื่อผู้ทรงได้ส่งคำบอกกล่าวการทำคำคัดค้านไปยังผู้จ่ายตามที่กฎหมายได้บอกให้ทำแล้ว ผู้ทรงยังต้องมีหน้าที่ส่งคำบอกกล่าวการที่ผู้จ่ายไม่รับรองหรือไม่ใช้เงินนี้ไปยังผู้ที่สลักหลังตัวถัดจากตนขึ้นไป กับทั้งบอกกล่าวไปยังผู้ส่งจ่ายด้วย โดยให้รีบทำเสียภายใน 4 วัน ต่อจากวันที่ได้ทำคำคัดค้านนั้น หรือภายใน 4 วันต่อจากวันยื่นตัวให้ใช้เงินแล้วผู้จ่ายปฏิเสธไม่ใช้เงินให้ในกรณีที่มีข้อกำหนดว่า ไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน

ส่วนผู้สลักหลังทุก ๆ คนที่ได้รับคำบอกกล่าวดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว จะต้องรีบแจ้งไปยังผู้สลักหลังถัดตนขึ้นไปภายใน 2 วัน ให้ทราบคำบอกกล่าวอันตนได้รับ จดแจ้งให้ทราบชื่อ และสำนักของผู้ที่ได้ให้คำบอกกล่าวมาก่อน ๆ นั้นด้วย ทำเช่นนี้ติดต่อกันไปโดยลำดับจนกระทั่งถึงผู้ส่งจ่าย

การส่งคำบอกกล่าวนี้ อาจจะส่งวิธีใดก็ได้ หรือทางลงทะเบียนไปรษณีย์ก็ได้ ขอให้เป็นที่ทราบก็แล้วกัน แต่ต้องส่งภายในกำหนดคือระยะเวลา 2 วันต่อคนด้วย เพราะกฎหมายได้บอกไว้ในมาตรา 963 วรรคสุดท้ายว่า ถ้าบุคคลซึ่งมิได้ให้คำบอกกล่าวภายในจำกัดเวลาดังได้ว่ามานั้นหาเสียสิทธิไล่เบียดไม่ได้ ซึ่งหมายความว่ามิสิทธิไล่เบียดต่อไปได้ แต่ถ้าเกิดความเสียหายอย่างใด ๆ เนื่องจากความประมาทเลินเล่อของตน กฎหมายบอกว่าการห้ามไปคิดค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวนในตัวแลกเงินนั้น

ผลของกฎหมายในกรณีที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังเขียนลงไว้ว่าไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน

มาตรา 964 บัญญัติว่า “ด้วยข้อกำหนดเขียนลงไว้ว่า “ไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน” กิติ “ไม่มีคัดค้าน” กิติ หรือสำนวนอื่นใดทำนองนั้นกิติ ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจะยอมปลดเปลื้องผู้ทรงจากการทำคำคัดค้าน การไม่รับรองหรือการไม่ใช้เงินก็ได้ เพื่อตนจะได้ใช้สิทธิไล่เบียด

ข้อกำหนดอันนี้ ย่อมไม่ปลดผู้ทรงให้พ้นจากหน้าที่นำตัวเงินยื่นภายใน

ในเวลากำหนด หรือจากหน้าที่ให้คำบอกกล่าวตัวเงินขาดความเชื่อถือแก่ผู้สละหลังคนก่อน หรือผู้ส่งจ่าย อนึ่งหน้าที่นำสืบว่าไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกำหนดเวลาจำกัดนั้น ย่อมตกอยู่กับบุคคลผู้แสวงจะใช้ความขัดนั้นเป็นข้อต่อสู้ผู้ทรงตัวแลกเงิน

ข้อกำหนดอันนี้ ถ้าผู้ส่งจ่ายเป็นผู้เขียนลงไปแล้ว ย่อมเป็นผลตลอดถึงคู่สัญญาทั้งปวงบรรดาที่ได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินนั้น ถ้า และทั้งมีข้อกำหนดดังนี้แล้ว ผู้ทรงยังขึ้นทำคำคัดค้านไซ้ ท่านว่าผู้ทรงต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้น หากว่าข้อกำหนดนั้นผู้สละหลังเป็นผู้เขียนลง และถ้ามีคำคัดค้านทำขึ้นไซ้ ท่านว่าค่าใช้จ่ายในการคัดค้านนั้น อาจจะเรียกเอาใช้ได้จากคู่สัญญาอื่น ๆ บรรดาที่ได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินนั้น”

จากหลักกฎหมายมาตรา 915 ข้อ 2 ที่ได้ให้อำนาจผู้ส่งจ่ายและผู้สละหลังมีสิทธิเขียนข้อความยอมลดละให้ผู้ทรงไม่ต้องทำคำคัดค้านได้ นั้น ผลของกฎหมายได้มาปรากฏอยู่ในมาตรา 964 แล้วว่า เมื่อผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองก่อนตัวถึงกำหนดแล้วผู้จ่ายไม่รับรอง ประการหนึ่งหรือเมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงิน ผู้ทรงได้นำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายใช้เงิน แล้วผู้จ่ายไม่ใช้เงินอีกประการหนึ่ง ทั้ง 2 ประการนี้ ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ย ผู้ส่งจ่าย, ผู้สละหลัง และคู่สัญญาคนอื่นที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ทันที โดยไม่ต้องทำคำคัดค้านอีก แต่ต้องแจ้งคำบอกกล่าวตัวขาดความเชื่อถือไปยังบุคคลทั้งหลาย ดังกล่าวมาให้เขาทราบเสียก่อนด้วยแล้วหลังจากนั้นถึงจะมาไล่เบี้ยกันต่อไป

นอกจากนั้นยังมีผลทางกฎหมายต่อไปอีกว่า ถ้าหากการเขียนว่าไม่ต้องทำคำคัดค้านนั้น ผู้ส่งจ่ายเป็นคนเขียนลงไปเองจะทำให้มีผลคุ้มครองไปถึงคู่สัญญาทุกคนที่ลงลายมือชื่อในตัวเงินนั้น เสมือนบุคคลเหล่านั้นเป็นคนเขียนลงไปเองด้วย และถ้าผู้ทรงยังตั้งขึ้นทำคำคัดค้านอีก กฎหมายบอกว่าค่าใช้จ่ายในการทำคำคัดค้านนั้น ผู้ทรงต้องออกเอง จะมาเรียกจากผู้สละหลังหรือผู้ส่งจ่ายตามมาตรา 968 (3) ไม่ได้ แต่ถ้าการเขียนลงไปว่าไม่ต้องทำคำคัดค้านนั้น ผู้สละหลังเป็นคนเขียนลงไปเอง และผู้ทรงยังได้ทำคำคัดค้านขึ้นมาอีกด้วย กฎหมายบอกว่าค่าใช้จ่ายในการทำคำคัดค้านนี้ ผู้ทรงมี

สิทธิเรียกเอาได้จากคู่สัญญาที่ลงลายมือชื่อในตัวได้ทุกคน

รายละเอียดในคำบอกกล่าวขาดความเชื่อถือ

เป็นหน้าที่ของผู้ทรงเป็นคนส่งคำบอกกล่าวขาดความเชื่อถือในกรณีไม่รับรอง หรือไม่ใช้เงินไปยังผู้สลักหลัง ผู้สั่งจ่าย ผู้เขียนมีความเห็นว่าคำบอกกล่าวนี้ต้องทำเป็นหนังสือ มีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเงินนั้นทั้งหมด เช่น วันที่ลงในตั๋วแลกเงิน ชื่อหรือยี่ห้อของผู้สั่งจ่าย และของผู้จ่ายจำนวนเงินในตั๋วเงิน วันถึงกำหนดใช้เงิน ชื่อหรือยี่ห้อและสำนักของผู้ทรงตัวเงิน วันที่คัดค้านหรือวันที่บอกขัดไม่รับรอง หรือไม่ใช้เงิน พร้อมกับข้อความว่าผู้จ่ายไม่รับรอง หรือไม่ใช้เงินตามตัวเงินนั้นด้วย สิ่งเหล่านี้กฎหมายได้บัญญัติไว้ในมาตรา 966

การไล่เบี้ย

หลังจากที่ผู้ทรงได้ทำคำคัดค้าน และได้ส่งคำบอกกล่าวที่ตัวขาดความเชื่อถือเนื่องจากสาเหตุผู้จ่ายไม่รับรอง หรือไม่ใช้เงินไปยังผู้สลักหลังและผู้สั่งจ่ายแล้วต่อไปนี่ก็คือการไล่เบี้ย

มาตรา 967 ได้บัญญัติว่า “ในเรื่องตั๋วแลกเงินนั้น บรรดาบุคคลผู้สั่งจ่ายก็ดี รับรองก็ดี สลักหลังก็ดี หรือรับประกันด้วยอาวัลก็ดี ย่อมต้องร่วมกันรับผิดชอบผู้ทรง

ผู้ทรงย่อมมีสิทธิว่ากล่าวเอาความแก่บรรดาบุคคลเหล่านี้เรียงตัวหรือรวมกันก็ได้ โดยมีพักต้องดำเนินตามลำดับที่คนเหล่านั้นมาต้องผูกพัน

สิทธิเช่นเดียวกันนี้ ย่อมมีแก่บุคคลทุกคน ซึ่งได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินและเข้าถือเอาตัวเงินนั้น ในการที่จะใช้บังคับเอาแก่ผู้ที่มีความผูกพันอยู่แล้วก่อนตน

การว่ากล่าวเอาความแก่คู่สัญญาคนหนึ่งซึ่งต้องรับผิดชอบไม่ตัดหนทางที่จะว่ากล่าวเอาความแก่คู่สัญญาคนอื่น ๆ แม้ทั้งจะเป็นฝ่ายอยู่ในลำดับภายหลังบุคคลที่ได้ว่ากล่าวเอาความมาก่อน”

ผู้ที่ถูกผู้ทรงไล่เบี้ยมีใครบ้าง

จากมาตรา 967 วรรค 1 จะเห็นได้ว่า ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ยบุคคลต่อไปนี้ได้ คือ

1. ผู้สั่งจ่าย
2. ผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้ว
3. ผู้สลักหลัง
4. ผู้รับอาวัล

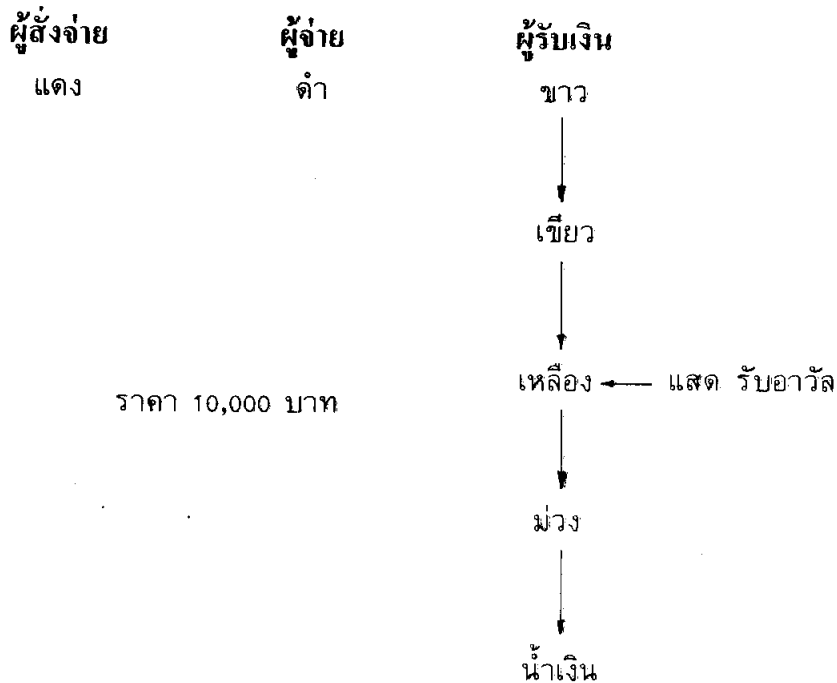
จะเห็นได้ว่า มีเพียง 4 ชื่อเท่านั้น ซึ่งก็ครอบคลุมหมดทั้งตัวแล้ว มีข้อสงสัยว่าแล้วผู้สอดเข้าแก้หน้าเล่าจะถูกไล่เบี้ยหรือไม่ ขอบอกว่าการสอดเข้าแก้หน้าเกิดขึ้นต่อเมื่อตัวขาดความเชื่อถือแล้ว จึงมีบุคคลเข้ามาเสนอตัวใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนผู้ที่ต้องรับผิดชอบในตัวยู่แล้ว หรือรับรองว่าจะใช้เงินเพื่อแก้หน้าแทนผู้ที่ต้องรับผิดชอบในตัวนั้น ซึ่งหมายความว่าเมื่อตัวเงินขาดความเชื่อถือ ผู้ทรงก็มีสิทธิตามกฎหมายหมายตัวเงินที่จะไล่เบี้ยบุคคลทั้ง 4 ชื่อข้างต้นได้ ส่วนผู้สอดเข้าแก้หน้านี้มาเสนอตัวทีหลังว่า ถ้าผู้ทรงไม่ยอมไล่เบี้ย หรือไล่เบี้ยจากบุคคลทั้ง 4 ชื่อข้างต้นไม่ได้ ผู้สอดเข้าแก้หน้ายินดีจะจ่ายแทนให้ ฉะนั้นเฉพาะรายผู้สอดเข้าแก้หน้านี้ ผู้ทรงไม่ต้องไปใช้สิทธิไล่เบี้ยแต่อย่างใด เป็นเรื่องที่เขายอมรับจะจ่ายอยู่แล้ว

วิธีการไล่เบี้ย

กฎหมายตัวเงิน ถือว่าผู้ถูกไล่เบี้ยทั้ง 4 ชื่อข้างต้นนั้น มีความรับผิดชอบต่อผู้ทรงในฐานะผู้ทรงเป็นเจ้าของ และพวกตนเป็นลูกหนี้ร่วม ฉะนั้นผู้ทรงย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยได้ทุกคนพร้อมกัน หรือจะไล่เบี้ยคนใดคนหนึ่งก็ได้ กระโดดข้ามไปข้ามมาก็ได้ จนกว่าผู้ทรงจะได้รับชำระเงินครบตามตัวแลกเงินนั้น

และถ้าผู้ทรงได้รับชำระเงินจนครบแล้วจากผู้ที่ต้องรับผิดชอบในตัวเงินนั้นคนใดคนหนึ่ง ผู้ที่จ่ายเงินให้ผู้ทรงไปแล้วก็จะได้รับตัวเงินนั้นมาจากผู้ทรง แล้วก็สวมสิทธิของผู้ทรงไล่เบี้ยบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในตัวนั้นก่อนตนต่อไปได้

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ แดงผู้ส่งจ่ายตัวแลกเงินฉบับหนึ่งส่งดำให้จ่ายเงินแก่ขาว จำนวน 10,000 บาท ขาวได้ยื่นตัวให้ดำรับรอง ดำก็รับรองตัวให้ หลังจากนั้นขาวก็โอนต่อให้เขียว เขียนโอนต่อให้เหลือง เหลืองโอนต่อให้ม่วง และม่วงโอนต่อให้น้ำเงิน การโอนทั้งหมดทำถูกต้องตามกฎหมายตัวเงินทุกประการ และมีแสดเข้ามารับอวัลเหลืองโดยถูกต้องด้วย

เมื่อตัวแลกเงินถึงกำหนด น้ำเงินนำตัวไปยื่นให้ดำผู้จ่ายใช้เงิน แต่ดำกลับปฏิเสธไม่ใช้เงินตามตัวให้ น้ำเงินหลังจากที่ได้ทำคำตัดด้านและส่งคำบอกกล่าวไปยังผู้ที่ลงลายมือชื่อในตัวทุกคนแล้ว น้ำเงินก็มีสิทธิได้เบี้ยผู้ส่งจ่าย ผู้สลับหลัง ผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้วและผู้รับอวัลได้ทุกคน หมายความว่า น้ำเงินมีสิทธิเรียกให้แดง ดำ ขาว เขียว เหลือง ม่วง และแสด ร่วมกันจ่ายเงิน 10,000 บาท ให้น้ำเงินก็ได้ ในฐานะที่ทุกคนเป็นลูกหนี้

ร่วมต่อน้ำเงิน หรือน้ำเงินจะเลือกไล่เบี้ยคนใดคนหนึ่งก็ได้ เช่น ไล่เบี้ยเขียว ให้จ่ายแก่ตนก็ได้ ถ้าเขียวจ่ายเงินให้น้ำเงินไม่ครบ 10,000 บาทขาดอีกเท่าใด น้ำเงินมีสิทธิไล่เบี้ยเอาจากม่วงก็ได้ ถ้าม่วงยังจ่ายเงินที่เหลือไม่ครบ อีก น้ำเงินจะไล่เบี้ยเอาจากแดงก็ได้ การไล่เบี้ยนี้ น้ำเงินมีสิทธิไล่เบี้ยกระโดด ข้ามไปข้ามมาได้ **แต่ถ้าสมมุติว่า** น้ำเงินไล่เบี้ยเขียว แล้วเขียวจ่ายเงินให้น้ำเงินหมดครบตามตัวแลกเงิน 10,000 บาทแล้ว เขียวก็เป็นผู้ทรงตาม กฎหมายแล้วสวมสิทธิ น้ำเงินมีสิทธิไล่เบี้ยบุคคลที่ต้องรับผิดชอบต่อยุ่ก่อน ตนได้ต่อไป คือเขียวมีสิทธิไล่เบี้ย ขาว ดำ และแดงได้ **แต่ถ้าสมมุติว่า** น้ำเงินไล่เบี้ยเขียว เขียวจ่ายให้น้ำเงิน 7,000 บาท ขาดอีก 3,000 บาท น้ำเงินก็มาไล่เบี้ยม่วงอีก 3,000 บาทได้ และถ้าม่วงจ่ายเงินให้น้ำเงินครบที่ ขาดไปนั้น ม่วงก็จะสวมสิทธิ น้ำเงินเป็นผู้ทรงตามกฎหมายต่อไป มีสิทธิไล่ เบี้ย เหลือง แสด เขียว ขาว ดำ และแดงได้ ถ้าม่วงไล่เบี้ยเหลือง แสด ขาว ดำ และแดง ม่วงมีสิทธิไล่เบี้ยได้ 10,000 บาท **แต่ถ้า** ม่วงไล่เบี้ยเขียว ม่วงจะเรียกจากเขียวได้เพียง 3,000 บาท เพราะเขียวได้จ่ายไปตามตัวแลก เงินไปนี้ให้น้ำเงินไปแล้ว 7,000 บาท ฉะนั้นเขียวรับผิดชอบอีกเพียง 3,000 บาทเท่านั้น เมื่อม่วงเรียกจากเขียวได้เพียง 3,000 บาท ส่วนที่เหลืออีก 7,000 บาท ม่วงก็มีสิทธิไล่เบี้ยเอาได้จาก เหลือง แสด ขาว ดำ และแดงได้ **สมมุติว่า** น้ำเงินไล่เบี้ยแสดซึ่งเป็นผู้รับอวัลเหลือง แสดเมื่อจ่ายเงินให้ น้ำเงินจนครบ 10,000 บาทแล้ว แสดก็มีสิทธิไล่เบี้ย เหลือง เขียว ขาว ดำ และแดงได้ต่อไป กล่าวคือแสดสวมสิทธิของน้ำเงินเป็นผู้ทรงตามกฎหมาย ไล่เบี้ยต่อไปนั่นเอง

ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ยแล้วจะได้อะไรบ้าง

กฎหมายได้บอกว่าผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ยได้จำนวนเงินดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 968 คือ

1. จำนวนเงินในตัวแลกเงินซึ่งเขาไม่รับรองหรือไม่ใช้ กับ ทั้งดอกเบี้ยด้วย หากว่ามีข้อกำหนดไว้ว่าให้คิดดอกเบี้ย ตามที่ได้กำหนด เรื่องดอกเบี้ยไว้ในตัวเงินตามมาตรา 911 ซึ่งให้คิดได้ไม่เกินจากที่กฎหมาย กำหนดไว้คือร้อยละ 15 ต่อปี